

AMARANT, JAARGANG 55, NUMMER 4, AUGUSTUS 2026

MAGAZINE VAN GROEP 7152

Met in dit nummer o.a.

- Therese Klompenhouwer, koningin van het driebanden
- Homo-emancipatie in Nederland, deel 2
- Liefde op de werkvloer. Hoe ga je daar mee om?
- Fotoreportage Roze Zaterdag Noordwijk
- De vrouw in de kunst: Lou Loeber
- Madeira, het bloemeneiland

Belle Tuinonderhoud

Tuinonderhoud, snoeiwerk en afvoer snoeiafval

Vakwerk voor een redelijke prijs

Particulier en zakelijk tuinonderhoud

Voorjaarsbeurt en najaarsbeurt

Levering beplanting, grond en mest

Volkstuinen

Zelf meewerken of delen van het tuinwerk zelf verrichten

Een unieke combinatie. Het kan dus toch nog! Vakwerk leveren, afspraken nakomen, advies en antwoord op uw vragen. Alles tegen een zeer gunstig uurtarief. Voor meer informatie over prijzen of voor het aanvragen van een offerte kunt u ons vrijblijvend mailen: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Email: belle.tuinonderhoud@planet.nl

Tel: 06-53801335

Jouw eigen website of webshop? En ècht betaalbaar?
www.hb-idee.nl

Gewoon even bellen: 06-51853535
(Hanny)

"Potten & Pannen" ontmoet vrouwen aan tafel! Kom je ook?

Een smakvolle culinaire eetgroep voor vrouwen die van vrouwen houden, zonder opscheppen!

Kijk voor alle informatie/aanmelding op onze website.

www.pottenenpannen.simp-site.nl

E-mail: pottenenpannen1@gmail.com

INHOUDSOPGAVE

Reportages

- 6 Therese Klompenhouwer, koningin van het driebanden
- 8 Homo-emancipatie in Nederland, deel 2
- 13 Historische klassiekers: Anna Bijns
- 21 Wat is de anti-genderbeweging?
- 31 Roze Zaterdag Noordwijk
- 38 Britse wet: Sectie 28

Lezen

- 15 Kort verhaal van Anne Keen
- 24 Gedichten
- 40 Column Nyx

Cultuur

- 29 Hortus Leiden
- 35 Vrouw in de kunst: Lou Loeber

En verder voor jou...

- 3 Nieuws
- 7 Voor jou gelezen
- 11 Voor jou gegeten
- 17 Voor jou de natuur in
- 19 Voor jou aan het werk
- 25 Voor jou gezien
- 27 Voor jou beluisterd
- 41 Voor jou op reis
- 43 Niet te missen
- 44 Servicepagina
- 46 Vooruitblik volgende nummer

VOORWOORD

Het zal de trouwe lezer opvallen dat de Amarant in een geheel nieuwe lay-out verschijnt. Nodig omdat het DTP-programma Publisher per 1 oktober 2026 verdwijnt. Lang gezocht naar een alternatief en dat menen we in het programma Designer gevonden te hebben. Het geheel oogt wat rustiger. Laat ons vooral weten wat je van de nieuwe Amarant vindt. In dit nummer kun je deel twee over de geschiedenis van de homo-emancipatie in Nederland lezen. Natuurlijk waren we op Roze Zaterdag 2026 in Noordwijk. Een mooie fotoreportage is daar het resultaat van.

We zagen een film waarin sectie 28 van de Britse wet aan bod kwam. We zochten tot in de finesses uit wat deze sectie voor homoseksuelen betekende.

We (her)lazen een prachtig boek van Jeannette Winterson en voor de muziekrubriek doken we in het leven van Froukje.

Uiteraard nog veel meer pagina's vol verhalen, een column, kunst en cultuur.

Weer genoeg te beleven denken we. Wij wensen je veel leesplezier tijdens de roze zomer.

Wij zijn altijd op zoek naar medewerkers, ook voor een eenmalig verhaal, gedicht of column. Wil jij incidenteel of voor langere tijd meewerken? Stuur dan je bijdrage naar:

amarantmagazine@gmail.com

Adriënné Nijssen, hoofdredacteur

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

COC bij Pride: terug naar de wereldtop!

We willen weer voorop lopen in de wereld: terug naar de top! Dat is de oproep van COC aan het kabinet-Jetten bij World Pride 2026. De belangenorganisatie voert op 1 augustus actie voor vooruitgang voor de regenbooggemeenschap, met een open brief aan de premier, spandoeken langs de Canal Parade en een opiniestuk in het Parool.

‘World Pride komt naar Nederland omdat we jarenlang voorop liepen,’ aldus COC-voorzitter Myrtille Danse over de oproep. ‘Inmiddels lopen we achter. Het is tijd voor een inhaalslag.’

World Pride is dit jaar in Nederland omdat ons land 25 jaar geleden als eerste ter wereld het huwelijk openstelde. Precies 55 jaar geleden kwam een einde aan de laatste vorm van strafbaarheid. Met het 80-jarige COC heeft ons land de oudste organisatie voor de regenbooggemeenschap ter wereld.

Van de voorsprong van destijds, is inmiddels niet veel meer over. Nederland staat nu op de 13e plaats in Europa van landen die lhbt+ mensenrechten goed regelen, achter landen als Spanje, België en Malta. Het aantal meldingen van geweld en discriminatie tegen lhbt+ mensen is in drie jaar tijd bijna verdubbeld. Van de jongeren gelooft 41% niet meer in gelijkwaardigheid van lhbt+ mensen.

COC roept het kabinet-Jetten op om hier verandering in te brengen. De organisatie wil bijvoorbeeld dat de regering meer doet tegen discriminerend geweld. Want nu worden er maar een stuk of vijf daders per jaar voor lhbt+ discriminatie veroordeeld, terwijl bijna vijfduizend mensen jaarlijks melding of aangifte doen.

De belangenorganisatie wil dat het kabinet de verbeterde transgenderwet opnieuw indient. Zodat transgender mensen zonder onnodige en kostbare belemmeringen hun geslachtsvermelding kunnen wijzigen. Zo'n wet functioneert al prima in 12 Europese landen. Toch werd een voorstel voor zo'n wetsverbetering door het kabinet-Schoof zonder democratisch debat ingetrokken.

COC bepleit dat elke school gaat zorgen dat leerlingen zichzelf kunnen zijn, wie je ook bent en op wie je ook verliefd wordt. Nu zijn er nog altijd scholen die dat onderwerp uit de weggaan, of zelfs onderwijzen dat je wel lhbt+ mag zijn, maar niet lhbt+ mag doen.

Verder roept COC het kabinet-Jetten op tot een rechtvaardiger beleid voor lhbt+ asielzoekers, een meerouderschapswet en betere wettelijke bescherming van de mensenrechten van interseks kinderen.

Volgens COC ligt er nu een unieke kans vooruitgang te boeken. Het regeerakkoord van D66, VVD en CDA belooft dat COC's Regenboogakkoord wordt uitgevoerd. Daarin staan afspraken met politieke partijen over de hierboven genoemde punten. Bovendien staat bijna negentig procent van de Nederlandse bevolking achter de regenbooggemeenschap. COC roept het kabinet op om die unieke kansen te benutten.

GEZIEN, GEHOORD, GELEZEN

Het laatste nieuws voor jou

Dolly Bellefleur presenteert het 30e COC Songfestival!

De presentator van het 30e COC Songfestival is bekend: Onder de bezielende leiding van Dolly Bellefleur gaan op 24 oktober aanstaande deelnemers uit het hele land de muzikale strijd aan om de wisseltrofee.

Dolly Bellefleur is sinds 1989 het alter ego van cabaretier, tekstdichter en regenboogactivist Ruud Douma. Als boegbeeld van de lhbt+ beweging vraagt Dolly al 37 jaar op haar geheel eigen wijze aandacht voor mensenrechten in het algemeen, en de acceptatie van lhbt+ personen in het bijzonder.

Voor haar tomeloze inzet voor de emancipatiestrijd van lhbt+ mocht Dolly in 2014 De Andreaspensing van de stad Amsterdam ontvangen en werd in 2020 door COC Nederland de Bob Angelo Penning aan haar uitgereikt. In 2026 werd Ruud Douma benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Sinds 2014 maakt Dolly een Nederlandstalige versie van het liedje waarmee Nederland naar het Eurovisie Songfestival gaat. Ze doet dit uit liefde voor de Nederlandse taal en uit heimwee naar de tijd waarin landen verplicht waren in hun eigen moedertaal te zingen.

Meer informatie over het songfestival is te vinden op www.cocsongfestival.nl

Onderzoek: Vier op de tien jongeren zien ons niet als gelijkwaardig. Nederland anno 2026.

Meer dan veertig procent van de Nederlandse middelbare scholieren vindt dat lhbtq+'ers niet gelijkwaardig zijn aan heteroseksuelen. Dit zijn de harde cijfers, afkomstig uit grootschalig wetenschappelijk onderzoek van de Universiteit van Amsterdam. Tussen 2021 en 2024 vulden ruim dertigduizend jongeren een vragenlijst in over seksuele diversiteit. De uitkomsten zijn ontvondend.

Vijfendertig procent van de ondervraagde jongeren vindt bovendien niet dat je zelf mag bepalen op wie je verliefd wordt. Een op de drie. Niet in een ver land, niet in een andere tijd, maar hier, nu, in Nederland. In het land dat zichzelf graag presenteert als voorloper op het gebied van gelijkheid en tolerantie. Voor een land als Nederland, dat graag pronkt met tolerantie, zijn de cijfers problematisch.

Wat het onderzoek ook laat zien, is dat er geen simpele boosdoener is. Migratieachtergrond alleen verklaart de conservatieve opvattingen niet. Religie speelt een rol, maar de verschillen zijn juist groter onder jongeren zónder migratieachtergrond. En gender blijkt een van de sterkste voorspellers: jongens zijn significant conservatiever dan meisjes.

Dat genuanceerde beeld is belangrijk. Want wie denkt dat dit "een probleem van de ander" is, vergist zich. Intolerantie jegens lhbtq+'ers is breed verspreid — en dat vraagt om een brede aanpak.

THERESE KLOMPENHOUWER KONINGIN VAN HET DRIEBANDEN

Therese Klompenhouwer werd op 3 januari 1983 in Nijkerk geboren. Ze is grootgebracht in het café van haar vader. Daar heeft zij het biljarten met de paplepel ingegoten gekregen. Toen ze acht jaar was, stond ze al op een stoofje aan het biljart. Ze is begonnen met libre en op haar negentiende is ze overgestapt naar het Driebanden Groot.

Aangezien ze al een tijdje een "sparrings-maatje" voor haar broer Jarno was, was dat een logische stap. Al snel kwam ze terecht bij Christ van der Smissen en werd door Christ en de KNBB geselecteerd bij de Nationale selectie.

Sinds 2010 staat ze nr. 1 op de wereldranglijst bij de dames. Ze wordt ook wel de koningin van het Driebanden genoemd of "The Queen", wat volgens haar website haar bijnaam is. Maar voor iemand met die bijnaam, maakt Therese een tamelijk alledaagse indruk. De geboren Nijkerkse bezit geen troon. In haar directe omgeving is geen hofdame te bekennen. En wanneer ze bezoek ontvangt, zoals deze vroege

ochtend, vraagt ze vriendelijk of diegene wat te drinken wil. De carambolebiljartster met die imposante staat van dienst is, kortom, wars van pretenties of hooghartigheid. 'Ach, ik doe gewoon waar ik goed in ben', zegt ze op nuchtere toon. 'En dat is driebanden.'

Therese is wat Lionel Messi is in het voetbal, Aretha Franklin in het zingen en Albert Einstein in de wetenschap zijn. Een absolute legende. Niet dat de, inmiddels in Blaricum woonachtige, topsporter dit over zichzelf zal zeggen. Daar is ze veel te bescheiden voor. Laat staan dat ze zich erop laat voorstaan. Het zijn de feiten die voor zichzelf spreken. Daarvoor volstaat één blik op het cv van de koningin met de keu. Een korte greep uit de potpourri aan successen: vijfmaal wereldkampioen, dertien maal Europees goud en negentien keer de allerbeste van Nederland. 'Het biljarten gaat me behoorlijk af, ja', erkent de prof, die in totaal meer dan zestig titels bij elkaar speelde. 'Ik ben blij dat ik van mijn hobby mijn werk heb kunnen maken.'

Haar vaste trainingsruimte is een zaaltje in gezondheidscentrum De Loods in Blaricum. In het midden staat een biljarttafel. Een van de witte muren is bedekt met een foto van haar. En uit de speakers weerklinkt zachtjes de muziek van Sky Radio. Het is een wat sobere entourage dan in het voormalige Nijkerkse café Princesse, bestierd door haar vader, waar ze als jong meisje van haar eerste caramboles maakte. 'Die rustige muziek is prettig hier', geeft ze toe. 'Anders hoor ik alleen maar het getik van de ballen.'

Haar nagenoeg dagelijkse setting vertelt in een notendop het leven van een topsporter met een missie. Ver weg van de glanzende gouden medailles en het gejuich van haar publiek echoot hier, domein van huisartsen en apothekers, de stille eenzaamheid. 'Ik ben heel graag thuis, bij mijn vrouw Eveline en de kinderen', vertelt Therese. 'Maar dat alleen zijn heb ik óók nodig. Dan kan ik me volledig focussen, dan kunnen mijn gedachten helemaal naar het biljarten gaan. En dat moet ook, zeker voorafgaand aan belangrijke wedstrijden zoals de World Games. Als kampioen wil je daar natuurlijk doen wat mensen van je verwachten: kampioen worden.'

Praat met Therese en als vanzelf waait je haar levensverhaal tegemoet. Het is iets dat niet los kan worden gezien van de tatoeages die haar lijf siert. De afbeelding van haar hond Banjer bijvoorbeeld, op haar arm. Of de initialen van haar geliefde neefje Olivier-Jax, een stukje verderop. Ook typerend: het klavertje vier dat een plekje kreeg op haar enkel, kort nadat een dierbare vriendin was overleden. Maar minstens zo veelzeggend over haar is het hartje, een verwijzing naar haar vrouw. Al was het maar omdat Therese het gevoel heeft dat zij nóg beter is gaan presteren, sinds Eveline in 2022 in haar leven is gekomen. Niet voor niets typeert “The Queen” het behalen van haar wereldtitel in dat jaar, haar vijfde, als “haar mooiste prestatie ooit”.

‘Omdat die prijs voor mij bevestigde wat ik al een poosje voelde’, blikt Therese terug. ‘En dat was dat ik beter in mijn vel zat dan ooit, meer in balans was. Eveline heeft me gelukkiger gemaakt. Het voor de vijfde maal wereldkampioen worden, een record, bevestigde dat. Nog nadrukkelijker weet ik nu hoe belangrijk een stabiele thuissituatie is. En die heb ik dankzij Eveline.’

Het liefst had ze gezien dat Eveline, met wie ze in 2023 trouwde, bij al haar wedstrijden aanwezig is. Alleen is dat wat lastig voor iemand die, zoals Eveline, een gewone mensenbaan heeft met daarnaast gewone mensenbeslommeringen zoals het gezinsleven draaiende houden. Net als familie en vrienden volgt zij de verrichtingen van Therese daarom vaak via de livestream. ‘Ik zal er alles aan doen om hen voortdurend trots te maken’, besluit Therese.

VOOR JOU GELEZEN

Dit keer weer eens een ouwetje van de plank gehaald. Ik las onlangs 'Vuurtorenwachten' van Jeanette Winterson

In haar roman 'Vuurtorenwachten' neemt Jeanette Winterson je mee op een rondreis langs talloze verhalen. De boeken van Jeanette kenmerken zich bijna allemaal door het ontbreken van een 'plot', ze hebben niet één verhaallijn met een begin, midden en eind. Dat maakt haar boeken juist zo bijzonder. Ook "Vuurtorenwachten" heeft geen duidelijke plot maar is een aaneenschakeling van vele verhalen. Hele mooie en intrigerende verhalen, die worden verteld door een oude, blinde vuurtorenwachter, met de naam Pew. Zijn toehoorder is het weesmeisje Silver, dat hij onder zijn hoede heeft genomen. Jeanette benadrukt in interviews altijd het belang van het vertellen van verhalen en zij laat Silver in het boek vragen: 'Waarom kun je niet gewoon het verhaal vertellen zonder met een ander verhaal te beginnen?' en Pew antwoordt dan met: 'Omdat er geen verhaal bestaat dat bij zichzelf begint, net zomin als er een kind ter wereld komt zonder ouders'.

Silver is geboren in het Britse, rotsachtige kustplaatsje Salts. Als ze tien jaar oud is, overlijdt haar moeder en komt zij terecht in de vuurtoren van Pew. Hij leert haar het vak van vuurtorenwachter, dat naast de technische vaardigheden vooral bestaat uit de kunde van het verhalen vertellen (al dan niet aan zeemannen). Een van de figuren in Pews verhalen is Babel Dark, een negentiende-eeuwse predikant. Hij leeft in de tijd waarin Charles Darwin *The Origin of Species* (1859) publiceert. Als predikant heeft Babel Dark het moeilijk met de evolutietheorie van Darwin. Zijn wereldbeeld kantelt want hij weet niet hoe hij Darwins theorie moet rijmen met zijn geloof. Er ontstaat een gespletenheid in hem die zich ook uit in zijn worsteling op het gebied van de liefde, want hij kan niet kiezen tussen de vrouw die hij liefheeft en zijn echtgenote. Zijn tragiek is dat er geen vuurtoren is die hem de weg kan wijzen. De gespletenheid zit in hem zelf, het gaat niet om de twee vrouwen, maar om de twee personen die hij zelf is. Om dit thema te versterken, wordt Robert Louis Stevenson opgevoerd als een familielid van Babel Dark. De auteur Stevenson heeft onder andere de roman *The Strange Case of Dr Jekyll en Mr Hyde* (1886) geschreven, waarin Jekyll en Hyde dezelfde man zijn, maar de één staat voor de respectabele en de ander voor de verborgen duistere kant van de man.

Jeanette schrijft haar boeken in een precieze taal die vaak meer betekenis in zich draagt dan op het eerste gezicht lijkt. Zinnen kunnen dus meerdere betekenislagen hebben, die pas naar boven komen naarmate het verhaal vordert. De eerste zinnen van het boek luiden bijvoorbeeld "Mijn moeder noemde me Silver. Ik ben half als edel metaal, half als piraat geboren". Deze zin is niet alleen een introductie van een personage en betekent dus niet alleen wat hij in eerste instantie betekent, maar je ziet hierin ook al de gespletenheid die verderop in het boek wordt gethematiseerd terug en er zit een verwijzing in naar de wereld van het 'Vuurtorenwachten' met zijn zeelieden en piraten. Voor wie nog verder kijkt, ziet bovendien een verwijzing naar de literatuur van Robert Louis Stevenson, want in zijn roman *Schateiland* (1883) komt ook een personage met de naam Silver voor. Dat alles maakt "Vuurtorenwachten" tot een intrigerend, gelaagd boek dat zeker de moeite van het (tweemaal) lezen waard is.

Vuurtorenwachten | Jeanette Winterson | Uitgeverij Contact | januari 2005
Paperback | 224 pagina's | ISBN 978902542641501
Alleen nog tweedehands verkrijgbaar

HOMO-EMANCIPATIE IN NEDERLAND, DEEL 2

De tweede fase van de homo-emancipatie begon eind jaren zestig van de twintigste eeuw en ging om het verkrijgen van gelijke rechten en van een eigen plaats voor homo's en lesbische vrouwen in de samenleving. Deze strijd liep grotendeels parallel aan die van de Tweede feministische golf. Het COC had zich tot dan toe vooral gericht op de aanpassing van homoseksuelen aan een heteroseksuele omgeving, maar er gingen steeds meer stemmen op die voor homoseksuelen een eigen plaats opeisten in de samenleving, naast de heteroseksuelen en met behoud van de eigen identiteit. Door de seksuele revolutie ontstond bovendien een levendige sekscultuur onder homo's.

Vanuit studenten- en jongerenwerkgroepen ontstonden ook de zogeheten integratiefeesten. Dat waren de eerste door homoseksuelen georganiseerde feesten die, anders dan de destijds nog verborgen en voor buitenstaanders gesloten homocafés, openlijk aangekondigd werden en voor iedereen toegankelijk waren. Een voorbeeld hiervan zijn de nog altijd bestaande feesten van de stichting PANN. Gedurende de jaren zeventig vervulden deze feesten een belangrijke rol als plaats waar geëmancipeerde homo's en ruimdenkende hetero's elkaar konden ontmoeten.

Vanaf begin jaren tachtig werd dit ook mogelijk in de eerste openlijke en trendy homo-uitgaansgelegenheden als lunchroom Downtown en café April en wat later Danscafé Havana in de Amsterdamse Reguliersdwarsstraat. Dit vond zijn hoogtepunt in de discotheken RoXY en iT, met extravagante feesten waar in de jaren negentig homo's en hetero's uit binnen- en buitenland op af kwamen. Naast hetero's voegden zich tezelfdertijd ook homo's van Surinaamse en Antilliaanse en wat later ook van Turkse en Marokkaanse afkomst bij de gevestigde gayscene in de Reguliersdwarsstraat. Een andere uiting van de stille emancipatie van allochtone homo's was de opening van het eerste Arabische homocafé Habibi Ana in de Lange Leidsedwarsstraat, dat in 2001 ook meevoer in de Canal Parade van de Amsterdam Gay Pride.

Ondertussen hadden in de Verenigde Staten in 1969 de Stonewall-rellen plaatsgevonden, die tot een meer georganiseerde strijd voor de rechten voor homo's en lesbische vrouwen leidde, bijvoorbeeld door de eerste Gay Pride Parade, die op 28 juni 1970 in New York werd gehouden en in verschillende landen navolging kreeg. In Nederland kreeg dit aanvankelijk nog geen navolging omdat het COC destijds vond dat homo's en lesbiennes gewone mensen waren, die hun seksuele gevoelens niet middels een demonstratie hoefden te uiten.

In de loop van de jaren zeventig werd ook deze koers niet radicaal genoeg gevonden en ontstonden organisaties die de nadruk legden op het ontwikkelen van een eigen "potten- en flikkeridentiteit". Dit waren onder meer de radicaal-lesbische en flikkergroepen, zoals de Lesbische Beweging, de Rooie Flikkers in Nijmegen en Amsterdam, de Roze Driehoek in Eindhoven en het Flikkerfront in Amsterdam. In totaal waren er begin jaren tachtig circa dertig van zulke homo- en lesbische groepen actief.

Deze groepen kozen er onder andere voor om zichzelf met de vroegere scheldwoorden potten en flikkers aan te duiden, in plaats van de in de jaren veertig door het COC ingevoerde beschaafde term homofiel. Er kwamen ook allerlei activiteiten om bestaande patronen en vooroordelen te doorbreken. Zo vond in 1977 in Nederland voor het eerst een demonstratieve Gay Pride Parade plaats, die sinds 1979 Roze Zaterdag heet. Deze eerste "Internationale homobevrijdings en -solidariteitsdag" van 1977 was speciaal gericht tegen de antihomoactiviste Anita Bryant uit Miami. In datzelfde kader werd op 8 oktober van dat jaar in het Amsterdamse Concertgebouw ook een grote benefietavond onder de titel "Miami Nightmare" georganiseerd, waarbij voor het eerst tal van bekende artiesten zich solidair toonden met de homo-emancipatie.

In 1980 ging de allereerste Nederlands homofilm "Lieve jongens" in première. Voor het eerst in de Nederlandse filmgeschiedenis vormde liefde tussen mannen het onderwerp van een bioscoopproductie. Eerder verscheen in 1979 de film 'Een vrouw als Eva', waarin lesbiennes de hoofdrol speelden.

Vanaf eind jaren zeventig begonnen ook homo's uit etnische en religieuze minderheden zich te organiseren. Naast Sjalhomo (1979-2002) voor Joodse homo's en lesbiennes en SUHO (1980-1985) voor Surinaamse homo's werd voor Marokkaanse en Turkse homojongeren de groep Strange Fruit (1989-2002) opgericht. Van 1998 tot 2010 fungeerde de Stichting Yoesuf als kenniscentrum voor islam en seksuele diversiteit, in 2012 als zodanig opgevolgd door de stichting Maruf. Eveneens voor biculturele lhbt'ers, waaronder met name moslims en asielzoekers, werd in 2008 de stichting Secret Garden opgericht.

Na de opheffing van Sjalhomo konden Joodse lhbt'ers terecht bij de liberaal-joodse gemeente Beit Ha'Chidush, die in 2010 meevoer in de Amsterdamse Canal Parade. Voor ontmoeting en bemoediging hadden protestants-christelijke homo's en lesbiennes Contrario (opgericht in 1990) en het CHJC, die in 2018 fuseerden tot ChristenQueer. Een vergelijkbare groep uit de reformatorische kerken was de stichting RefoAnders (2006-2014). Sinds 2016 is er voor orthodoxe protestanten de stichting Hart van Homo's. Voor katholieke homoseksuelen richtte "roze jonker" Floris Michiels van Kessenich in 1987 de stichting Dignity Nederland op, die tot begin 2013 een maandelijkse viering organiseerde. In Vlaanderen deed zich een ontwikkeling voor die grotendeels parallel liep aan die in Nederland. Zo ontstonden daar in 1969 eveneens enkele homogroepen onder studenten, bijvoorbeeld de Leuvense Studentenwerkgroep Homofilie en de Gentse Studentenwerkgroep Homofilie. Midden jaren zeventig werd de Aktiegroep Homofiele Jongeren (AHJ) opgericht, waar jongeren al vanaf 16 jaar welkom waren.

≥

Foto's van boven naar beneden:

- Presentatie van de lp Miami Nightmare met v.l.n.r. Zangeres Zonder Naam, Sylvia de Leur, Pia Beck, Manfred Langer, Henk Krol en Robert Long (1980)
- Floris Michiels van Kessenich

In de jaren tachtig kwamen er organisaties voor en door homojongeren, waarbij vooral in de grote steden zoals Antwerpen, Leuven en Gent, jongeren zelf een homojongerengroep begonnen. De oudste nog bestaande holebi-jongerengroep is Verkeerd Geparkeerd in Gent, die is opgericht in oktober 1987. Uit een samenwerking tussen leden van verschillende 'coming-out'-groepen kwam de allereerste holebi-jongerentrefdag voort, die op 11 juli 1994 in Blankenberge werd gehouden. Deze samenwerking leidde niet veel later tot de jongerenorganisatie Wel Jong Niet Hetero.

In de jaren tachtig betekende aids een terugslag voor de homo-emancipatie. Onderling leidde het tot een grotere solidariteit, maar voor de buitenwereld bevestigde deze nog onbekende en dodelijke ziekte de vooroordelen tegen homoseksuelen. Een mijlpaal in deze jaren was de onthulling van het allereerste Homomonument ter wereld op de Westermarkt in Amsterdam in 1987. Op wereldaidsdag (1 december) 2016 werd op De Ruijterkade in Amsterdam het eerste aidsmonument in Europa onthuld, bestaande uit een reusachtig telraam naar ontwerp van de Franse kunstenaar Jean-Michel Othoniel.

Ter bespreking van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van aidsbestrijding vond in juli 1992 de achtste internationale aidsconferentie in de RAI plaats. Hieraan werd deelgenomen door zo'n 10.000 wetenschappers, farmaceuten, journalisten en actievoerders uit bijna 130 landen. In juli 2018 werd onder de naam AIDS2018 de 22e editie van deze conferentie opnieuw in Amsterdam gehouden en, naast talrijke onderzoekers en beleidsmakers, ook bijgewoond door onder meer prins Harry, Bill Clinton, Elton John, Conchita Wurst en prinses Mabel.

In 1977 besteedde de Emancipatiecommissie (EK), een adviesorgaan van de regering, voor het eerst aandacht aan gelijke rechten voor homoseksuele mannen en vrouwen in haar Advies voor een wet tegen seksdiscriminatie. Dit leidde ertoe dat in het Voorontwerp van een Wet Gelijke Behandeling uit 1981 ook homofilie als een zelfstandige non-discriminategrond was opgenomen. In 1988 bracht het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor het eerst een nota uit getiteld "Overheidsbeleid en homoseksualiteit", waarna regelmatig nieuwe versies volgden. Na een lange strijd kwam uiteindelijk in 1993 kwam de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) tot stand, waarmee diverse vormen van discriminatie van homoseksuelen juridisch strafbaar werden. Nederland was het eerste land met een dergelijke wet, in andere Europese landen werd homodiscriminatie op de arbeidsmarkt vaak pas aangepakt nadat zij daartoe verplicht werden op grond van het Verdrag van Amsterdam uit 1997 en een daarop gebaseerde EU-richtlijn uit het jaar 2000.

Sinds eind jaren zestig werd gepleit voor het mogelijk maken van een homohuwelijk, maar het COC zag dat lange tijd niet zitten en besloot in 1973 dat verschillende soorten relaties (huwelijk, gesloten relatie en open relatie) wettelijk als gelijkwaardige mogelijkheden erkend zouden moeten worden. Dit idee werd in het regeerakkoord van 1978 opgenomen, maar ter bescherming van het gezin en uit vrees voor grootschalige fraude met sociale voorzieningen werd, per 1 januari 1998, uiteindelijk alleen het geregistreerd partnerschap wettelijk geregeld.

Ondertussen hadden de remonstranten hun huwelijkssluiting al in 1986 voor paren van gelijk geslacht opengesteld, waarmee zij de eerste geloofsgemeenschap ter wereld waren waar dit mogelijk was.

Als sluitstuk van deze fase wordt wel de openstelling in 2001 van het burgerlijk huwelijk voor paren van gelijk geslacht gezien, wat men doorgaans aanduidt als het homohuwelijk. Na de realisatie van het homohuwelijk bleef het gedogen van de zogeheten weigerambtenaar een doorn in het oog van de homobeweging. Daarnaast wordt zowel in Nederland als in andere landen nog gestreden voor gelijke rechten bij het afstammings- en adoptierecht. ≤

VOOR JOU GEGETEN

Dit keer niet een specifiek restaurant, maar een specifiek gerecht: Je kunt het eigenlijk alleen op Madeira eten, daarover meer informatie bij “Voor jou op reis” op bladzijde 41.

In de azuurblauwe wateren rondom het Portugese eiland Madeira zwemt een vis zo vreemd en fascinerend dat hij bijna mythisch lijkt: de zwarte haarstaartvis, in het Portugees: peixe espada preto, en in het Engels: black scabbard fish. De vis staat voornamelijk onder die laatste naam op het menu in de meeste wat betere restaurants in Funchal, de hoofdstad van Madeira. In andere plaatsen wordt de vis Espada Preta genoemd.

Bij de visserij is de belangrijkste vangst is de zwarte haarstaartvis, een diepzeesoort die voorkomt op diepten tussen 800 en 1600 meter. Omdat hij zo diep in de oceaan leeft, wordt hij voornamelijk 's nachts gevangen. Vissers gebruiken longlines met talloze haken, die voorzichtig naar de diepte worden neergelaten en regelmatig worden gecontroleerd. De zwarte haarstaartvis stijgt in het donker naar hogere waterlagen, wat de vangst vergemakkelijkt. Madeira wordt beschouwd als een van de weinige regio's ter wereld waar deze soort in grote aantallen voorkomt. Dit voordeel is te danken aan de steil aflopende kustwateren rondom het eiland.

De visserij op de zwarte haarstaartvis speelt een centrale economische rol voor veel kustgemeenschappen, met name in Câmara de Lobos. Een heel klein deel van de vangst wordt geëxporteerd, terwijl de rest op lokale markten wordt verkocht of in de regionale gastronomie wordt gebruikt. Het vlees van de zwarte zwaardvis is wit, mals en wordt gewaardeerd om zijn milde smaak. Typische bereidingen zijn onder andere gebakken zwarte haarstaartvis geserveerd met bananen- of passievruchtsaus.

Vergeleken met andere industriële visserijen worden de vangstmethoden als relatief duurzaam beschouwd. Dit komt doordat de visbestanden niet zwaar overbevist zijn en de methode zeer selectief is. Regelmatige monitoring en vangstquota zijn erop gericht de stabiliteit van de populatie te waarborgen. De visserij vindt voornamelijk plaats met kleine boten die dagelijks uitvaren. Moderne technologie ondersteunt nu navigatie en dieptemeting zonder de traditionele methoden te vervangen. Daardoor blijft de visserij op zwarte haarstaartvis een belangrijk onderdeel van de maritieme cultuur en economie van Madeira.

Niet alleen toeristen, ook de lokale bevolking is gecharmeerd van deze vis. De vis is zelfs zo geliefd dat er gastronomische feesten aan gewijd zijn, zoals het Festa Gastronómica do Peixe Espada Preto in Câmara de Lobos, een jaarlijks evenement vol muziek, eten en lokale tradities.

In Nederland is black scabbard fish niet of nauwelijks te koop. Daarom kun je hem het beste vervangen door een stevige, milde witvis die niet snel uit elkaar valt tijdens de bereiding. Hiervoor komen griet, heilbot en kabeljauw in aanmerking. Daarmee is het mogelijk toch het lekkere recept van vis met banaan te bereiden. Wij hebben het geprobeerd en het was heerlijk! Zo lekker dat we het recept geven.

400 gram vervanging voor de black scabbardfish
2 bananen (liefst kleine rijpe bananen)
2 teentjes knoflook, fijngeperst
Sap van 1/2 citroen
2 eieren, losgeklopt
Bloem of paneermeel
Olijfolie of boter (om in te bakken)
Zout en versgemalen peper

Dep de visfilets droog. Bestrijk ze met het citroensap, de gehakte knoflook, peper en zout. Laat dit ongeveer 15 minuten intrekken.

Klop het ei los in een diep bord. Doe de bloem of het paneermeel in een ander bord. Wentel de visfilets eerst door het ei en vervolgens door de bloem of paneermeel.

Verhit wat olijfolie of boter in een koekenpan op middelhoog vuur. Bak de vis in 3 tot 4 minuten per kant goudbruin en gaar. Haal uit de pan en leg apart op een heel warm bord.

Schil de bananen en snijd ze in de lengte doormidden. Wentel ze eventueel licht door wat bloem. Bak de bananen in dezelfde pan tot ze mooi goudbruin en zacht zijn.

Leg de warme bananen bovenop de vis. Smullen maar!

≤

HISTORISCHE KLASSIEKERS

Door Aafke Vlaanderen Oldenzeel

Vaak denken mensen dat schrijvende vrouwen uit de geschiedenis niet worden genoemd omdat ze er niet waren of omdat ze niets belangwekkends hebben voortgebracht. De podcasts van **Historische klassiekers** (Fixdit) laten het tegendeel zien én horen: ze waren er wel degelijk en schreven over thema's die ons vandaag de dag nog steeds raken.

In deze Amarant staat Anna Bijns (1493–1575) centraal.

Hoe klinkt een vrouw die in de zestiende eeuw veertig woorden voor 'bibs' uit haar mouw schudt, rederijkers tart en tegelijk de eerste Nederlandse dichter is die onomwonden over verlangen en verraad schrijft?

Anna was een vrouw met pit, wiens werk eeuwenlang in druk bleef en die nog altijd weet te verbazen. Als ze nu leefde, zou ze zich misschien wel bij Extinction Rebellion aansluiten.

Anna Bijns was een van de populairste dichters van de zestiende eeuw: een echte bestsellerauteur. Ze woonde in Antwerpen, gaf les en schreef scherpzinnige, soms felle gedichten over geloof, moraal en de positie van vrouwen. Bijns bekritiseerde onder meer Luther, het huwelijk en de macht van mannen over vrouwen.

Haar leven

Anna Bijns werd in 1493 geboren in Antwerpen. In haar jonge jaren hielp ze haar broer Marten op zijn school. Toen hij trouwde, nam zijn vrouw die rol over. Anna richtte daarop haar eigen schooltje op. Naast haar werkzaamheden als lerares bouwde ze een indrukwekkend oeuvre op van gedichten en andere literaire teksten. Ze bleef werken tot haar tachtigste en overleed op 82-jarige leeftijd.

Dit is min of meer alles wat bekend is over het persoonlijke leven van Anna Bijns. Dat is jammer, want er zijn juist heel veel literaire teksten van haar bewaard gebleven. Daardoor is niet bekend of ze haar eigen ervaringen in haar gedichten verwerkte. Anna trouwde nooit en kreeg geen kinderen. Toch gaan verschillende van haar gedichten over liefde en het huwelijk – meestal in weinig positieve bewoordingen. Volgens Bijns is het huwelijk vaak geen pretje en is ware liefde moeilijk te vinden. "Ongebonden best, weeldig wijf zonder man" ("Het beste is om ongebonden te zijn; een welvarende vrouw is zonder man"), luidt de conclusie van een van haar gedichten.

Bestsellerauteur

Tijdens haar leven publiceerde Anna Bijns drie dichtbundels, in 1528, 1548 en 1567. Deze waren een groot verkoopsucces: de bundels, evenals verzameluitgaven die we nu misschien "het beste van Anna Bijns" zouden noemen, werden bijna 150 jaar lang herdrukt. Van de eerste bundel verscheen zelfs een Latijnse vertaling. Dat was uitzonderlijk voor Nederlandstalige literatuur en zeker voor het werk van een vrouwelijke auteur.

Ook zijn er handgeschreven boeken, boekjes en schriften bewaard gebleven met daarin niet alleen alle gedichten uit de gedrukte bundels, maar ook vele andere. Waarom deze nooit zijn gepubliceerd, is niet bekend.

Omdat Anna Bijns een vrouw was, mocht zij geen lid worden van een rederijkerskamer. Toch dichtte ze als een echte rederijker en heeft zij waarschijnlijk ook als dichteres opgetreden. Ze moet bovendien een bekende persoonlijkheid zijn geweest; anders zou haar naam niet op de titelpagina's van haar dichtbundels zijn vermeld.

Het belangrijkste literaire genre van de rederijkers was het refrein. Bijns schreef onder meer humoristische refreinen waarin ze de spot dreef met religieuze mensen die in de praktijk helemaal niet zo vroom bleken te zijn.

Het refrein met de stokregel "Tes beeter geveesten dan qualijck gevaren" vertelt over nonnen die een schetenwedstrijd houden, met een pater als jury. De moraal is duidelijk: nonnen en paters horen zich met religieuze zaken bezig te houden, niet met het laten van scheten.

Een lofzang op de anus

Een ander bijzonder refrein is een lofzang op de anus. Dit gedicht werd eeuwenlang niet gedrukt en verscheen pas in 1902 voor een groter publiek. In de tijd van Anna Bijns zal het zowel grappig als schandalig zijn gevonden. Hoe zouden wij tegenwoordig naar zo'n gedicht kijken als het door een gerenommeerde dichter was geschreven?

De kooi, de kist, de dinges,
de muil, de blik, de achterwagen,
de bril, de stuit, de kerf, de waterkering,
de zaterdag, het einde, het laatste om te dragen,
de stinkerd, de schoorsteen die vaak geveegd moet,
de cloaca, het achterdeel, de broddelaar,
het doel, het aambeeld dat veel slagen opvangt,
de trotse patroonheilige van Portugal,
de keuken, de blaasbalg die het vuur aanblaast
van opzij, net als Pierlepompa.
Deze namen dus, maar er zijn er meer,
alles draait altijd om de aars.

Kortom, Anna Bijns heeft een vurig, spitsvondig en soms ronduit hilarisch oeuvre nagelaten.

Podcast Historische klassiekers

De podcasts zijn te vinden via de gebruikelijke podcastkanalen. Hedendaagse schrijvers hertalen het werk van deze historische klassiekers en vertellen daarbij over hun werkwijze. Zij omschrijven dat proces vaak als "puzzelen", bijvoorbeeld om het oorspronkelijke rijmschema te behouden. Ook wordt in de podcasts uitgebreid aandacht besteed aan de positie van vrouwen in vroegere tijden.

Aanvullende informatie en hertalingen zijn te vinden op de website van Fixdit.

Bronnen:

- literatuurgeschiedenis.org
- Fixdit.nu

SLEUTELS

EEN KORT VERHAAL DOOR ANNE KEEN

‘Ja echt, ben jij zo goed met naald en draad?’

Marian glunderde. ‘Ik maak al jaren al mijn eigen kleding en sinds kort die van Elsa ook.’

‘Goh,’ zei mijn lief terwijl ze opstond, ‘dan ga ik je zo meteen iets vragen.’

Zonder verdere toelichting liep ze de kamer uit. Ik vroeg me af wat ze van plan was.

Een paar minuten later kwam ze terug, een wollen jas over haar arm. Mijn wollen jas uit Peru, design regenboog. Lang geleden gekocht op een markt in Amsterdam. Drie keer mee verhuisd omdat het zo’n dure jas was. Dragen deed ik hem niet vaak. Veel te warm. In de bergen en hoogvlaktes van Peru heerst nu eenmaal een ander klimaat dan hier.

‘Zou jij hier een nieuwe rits in willen zetten?’ vroeg ze.

Marian nam de jas over, bekeek hem aan alle kanten. ‘Dat wordt wel handwerk, mijn machine blijft haken achter de woldraad. Zal niet goedkoop zijn.’

‘Geen probleem, zo heeft ze er ook niets aan,’ zei mijn lief.

Zonder overleg was één ding, maar praten over mij alsof ik er niet zelf bij was, dat kon ik niet over mijn kant laten gaan.

‘Ik,’ begon ik. Maar ik kreeg geen kans.

‘Ik geef je vooraf vijftientig euro mee, ik hoor het precieze bedrag wel als het gelukt is,’ zei mijn lief, om vervolgens over te gaan tot de orde van de dag. Met haar liefste glimlach vroeg ze wie er nog koffie of thee wilde.

Zoals gewoonlijk zat ik nog na te denken hoe ik dit het beste aan kon pakken toen zij de conversatie al lang in andere banen geleid had.

De feestelijkheden in de stad, de situatie in Oekraïne, Roze Zaterdag, de prijzenoorlog in de supermarkt, de hoge prijzen aan de pomp, het waren maar een paar van de onderwerpen die het uur daarna de revue passeerde.

‘Hé, gezellig zo,’ zei Elsa tegen de klok van vier. ‘Maar wordt het niet eens tijd om te gaan Marian. Anne heeft nog correctiewerk te doen, weet je nog.’

Marian knikte, stond op en vroeg om een plastic tas voor mijn Peruaantje.

Met de armen om elkaar heen geslagen zwaaiden we hen uit. Keeping Up Appearances.

Nog niet eens terug binnen zette ik de aanval in. ‘Zou je voortaan,’ Ook nu geen schijn van kans. Ze legde een vinger op mijn lippen.

‘Schat, ik heb iets voor je,’ zei ze terwijl ze me met haar vrije hand een bos sleutels gaf. Een huissleutel, een looper en twee kleinere sleutels die van een fiets zouden kunnen zijn.

‘Ja en? Wat moet ik daarmee? Een gat in de lucht springen dat je ze eindelijk weer gevonden hebt?’ vroeg ik bits.

‘Dat dacht ik ook, maar nee, ze zijn niet van mij. Ze komen uit jouw jas en passen niet op onze deuren. Dus jij mag het uitleggen.’

Haar stem klonk neutraal maar bedoelde ze het ook zo? Ik keek haar aan, ook haar ogen verrieden niets. Geen achterdocht, geen wantrouwen, alleen een gezonde nieuwsgierigheid.

‘Ik heb geen idee, heb nooit een looper gehad,’ zei ik, terwijl ik probeerde of de looper echt niet paste.

‘Geloof me nou maar, dat lukt je niet.’ Zoals gewoonlijk had ze gelijk.

De sleutelbos kwam terecht op een hoekje van het aanrecht en bleef daar weken lang liggen. Elke keer als ik er voorbij kwam pijnigde ik mijn hersens suf. Tot vandaag had ik werkelijk geen idee.

Vanmorgen aan het ontbijt schoof mijn lief mij een dun boekje toe. Een dichtbundel van Willem Wilmink. Het boekje was opengeslagen bij een gedicht dat begon met de regels: *Die huizen in de binnenstad, waarvan je eens een sleutel had.*

Ik word geraakt, lees verder, zuig de woorden in mij op. De ik-figuur in het gedicht, ik voel met hem mee zoals hij langs alle huizen fietst waar eens een geliefde woonde, waar hij eens zomaar binnen kon gaan. Oh, wat kent mijn lief mij goed. Want plotsklaps weet ik het. Ik weet waar de sleutels thuishoren.

Het was jaren geleden in een cafeetje in België. Zij en ik, bijna ex-geliefden. We hielden van elkaar maar onze liefde alleen was niet genoeg, het ging niet meer. Met tranen in de ogen namen we afscheid, zij gaf mij mijn sleutels terug. Toen ik haar de hare wilde overhandigen keek ze me aan.

‘Houdt ze maar, je kunt tenslotte nooit weten,’ fluisterde ze, waarna ze opstond en wegging.

Ik bleef nog een half uur verdwaasd zitten, betaalde de rekening en liet de sleutels bewust op tafel achter. Een hijgende ober bracht ze me na op het moment dat ik mijn auto startte.

Haar laatste zin hield me maandenlang bezig. Wat kon ik, of zij, tenslotte nooit weten? Dat we ons vergist hadden? Dat we toch bij elkaar hoorden? Dat we het over een tijdje wel zouden redden? Een antwoord vond ik niet om de simpele reden dat ik het diep van binnen al lang wist. Zij en ik, het was onmogelijk. Toen ik dat hardop aan mezelf durfde bekennen verdwenen de sleutels naar de achtergrond, ze raakten uit mijn gedachten. Ik zette mijn leven weer op de rails, kwam een nieuwe liefde tegen. Een die ondanks alle verschillen wel bij me paste.

Ik stond op, liep naar de keuken. Ze lagen nog steeds op het hoekje van het aanrecht. Als een kleinood stak ik de sleutels in mijn handtas, nam ze vanaf die dag overal mee naar toe.

En weer pijnigde ik mijn hersens suf. Wat moest ik er mee? Was ik het niet aan haar verplicht er iets bijzonders mee te doen?

Lang dacht ik na over ritueel begraven. Zodat haar sleutels ooit, lichtjaren verder, door een archeoloog zouden worden opgegraven en misschien in een museum terecht zouden komen. Een mooie gedachte, maar begraven heeft behalve afscheid nemen ook met dood te maken. En dat laatste zal ze nooit zijn zolang ik leef. Daarom heb ik de sleutels vorige week, ook al was het maar een beetje ijzer, laten omsmelten. Van dat brokje ijzer heb ik een nieuwe sleutel laten maken. Een sleutel die past op het huis waar ik nu woon. Een huis waar liefde woont. Een huis waar vrijheid woont. De vrijheid die zij me gaf door afscheid van me te nemen.

DE NATUUR IN MET LENY

Een warme droge zomer, goed voor de vlinders

Het zal niemand zijn ontgaan dat de zomer van 2026 heel warm, soms heet was/is. Niet alleen in ons kleine landje was het heel heet, ook in de landen om ons heen was het een uitgesproken en ongekend hete zomer. Hitte records werden weer verbroken, door de minimale neerslag waren er ook vele bosbranden.

Veel natuur is in vlammen opgegaan, ik durf haast niet te schrijven dat het in Nederland wat de branden betreft nog meeviel. Als dat maar niet de goden verzoeken is, want de zomer is nog niet voorbij.

Ik vind die warmte heerlijk, hoewel ik het boven de vijfendertig graden ook pittig vind. De droogte baart mij wel zorgen, stiekem hoop ik dat het elke nacht gaat regenen en overdag weer lekker zonnig.

Het voordeel van de warmte is dat bijvoorbeeld de vlinders dat nodig hebben en het heerlijk vinden. De vlindertelling van half juli liet zien dat er minder "gewone" vlinders zijn geteld. Wel meer trekvlinders zoals bijvoorbeeld kolibrievlinders, distelvlinders, koninginnenpages en kleine parelmoervlinders. De telling in tuinen komt overeen met de telling in de natuur, parken en buitengebieden. De achteruitgang gaat helaas door. Maar ook hierin kunnen wij helpen, de vlinderstichting is zeer actief met allerlei tips.

Je hoeft geen tuin te hebben, ook op een balkon kan je het verschil maken. Door een paar biologische inheemse planten te plaatsen help je de vlinders al. In steeds meer provincies zijn er nu biologische kwekerijen, waar je altijd terecht kan voor vragen en advies. Bekende kwekerijen zoals Sprinklr, Vivara, Natuurmonumenten en Cruydt-Hoeck helpen je graag.

Ik vind de metamorfose van de vlinder zo bijzonder al zien wij het meeste niet, het eitje en de pop zien wij niet vaak. Maar de rups wel, waar uiteindelijk de vlinder uit te voorschijnkomt. Die prachtige kleuren verrassen en verbazen mij elke keer weer.

Ook dat de rups zo totaal anders van kleur is als uiteindelijk de vlinder. Een mooi voorbeeld vind ik de Sint-Jacobsvlinder, al is dat eigenlijk een nachtvlinder die op de dag actief is. Je kan de rups veel zien op Jacobskruiskruid, wat overal groeit in bermen en buitengebieden. De plant is zeer giftig vooral voor vogels, paarden, koeien etc. De zebrarups (zoals die genoemd wordt) slaat die giftige stoffen op en is daarom als rups en later als vlinder oneetbaar voor vogels en andere vijanden. Het is een opvallend vlindertje. Met zijn zwarte voorvleugels en de prachtige rode stippen.

≥

Foto's van boven naar beneden:

Rups van de Sint Jacobsvlinder

Sint Jacobsvlinder

Rups gehakkelde aurelia

De gehakkelde aurelia is wel een dagvlinder, die te zien is op bomen en planten, maar vooral op hun waardplant de grote brandnetel. Een waardplant is een specifieke plantensoort waar vlinders hun eitjes op leggen, en die dan ook een voedselbron zijn als de eitjes uitkomen

Bij toeval zag ik de rups onderaan een brandnetelblad, zo onopvallend. Dat ik echt twee keer moest kijken om de rups echt goed te zien. Zo'n onopvallende rups is natuurlijk de beste camouflage om te overleven.

Natuurlijk kan ik de meest voorkomende vlinders laten zien die ook prachtig zijn. Maar omdat vooral de trekvlinders meer geteld zijn dus een plaatsje voor onder andere de distelvlinder. Het was haast een invasie zoveel heb ik er gezien, ook zij hebben de grote brandnetel en verschillende distels als waardplant. En ze waren en zijn deze zomer veelvuldig gezien.

Ook een hele opvallende verschijning is de kolibrievlinder. Als je die ziet weet je ook meteen hoe ze aan hun naam komen. Ze zitten echt niet stil om aan hun nectar te komen. Zij blijven voor de bloem hangen, met een heel snelle vleugelslag. Net een kolibrie dus. Ook deze kolibrievlinder is eigenlijk een nachtvlinder, maar wel een die overdag zeer actief is. Zo zie je ze en ... zo zijn ze weer weg. Ik heb ze deze zomer veel gezien onder andere op het prachtige zeepkruid.

Keizersmantel is een soort die jaren geleden een gewone veel geziene vlinder was. Nu wordt hij zo nu en dan waargenomen en is zeldzaam geworden. Een plek waar ik deze keizersmantel heb gespot was in de duinen. Het is een grote opvallende oranje dagvlinder met zwarte stippen en strepen.

Vlinders lijken zo gewoon, de meest algemene soorten de witjes, dagpauwoog, atalanta etc. zien we gelukkig nog vaak. Als wij de vlinders kunnen helpen met een plant waar zij blij mee zijn, wie weet komen de vele soorten die uitgestorven zijn weer terug. Of door de verandering van het klimaat lokken we nieuwe soorten naar onze tuin of balkon.

In ieder geval valt er genoeg te genieten van de bloeiende (biologische)planten en wie weet van de vlinders.

Fijne en mooie zomer.

Warme groet, Leny

Foto's van boven naar beneden:

Gehakkelde aurelia

Keizersmantel

Distelvlinder

VOOR JOU AAN HET WERK

De werkvloer is een plek waar je samenwerkt, doelen behaalt en – soms onverwachts – verliefd wordt. Maar hoe ga je om met een relatie met een collega? En mag het überhaupt? In de meeste gevallen is het antwoord ja, maar er zijn belangrijke aandachtspunten om rekening mee te houden.

Steeds meer stellen hebben elkaar leren kennen op het werk. Logisch, collega's hebben vaak dezelfde interesses, een vergelijkbare achtergrond en hetzelfde opleidingsniveau. Als je intensief samenwerkt, is de kans groot dat de vonk overspringt.

Als werkgever doe je daar niet veel aan. Sterker nog, volgens artikel 12 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) valt het hebben van een relatie met een collega onder het recht op privacy en vrije partnerkeus. Wel kun je afspraken maken over hoe de geliefden zich zullen gedragen, individueel of in een gedragscode.

Wat zegt de wet er verder over?

Wettelijk gezien mag een relatie op de werkvloer. Je werkgever kan dit niet verbieden, maar hij kan wel beleid opstellen over hoe hiermee om te gaan. Denk aan afspraken en richtlijnen over:

- Het melden van een relatie.
- Voorkomen van belangenverstrengeling
- Professioneel gedrag op de werkvloer
- Geen voorkeursbehandeling of schijn daarvan
- Het voorkomen van ongemakkelijke situaties op de werkvloer.

Dit beleid moet vastgelegd zijn in een bedrijfsreglement, personeelshandboek of gedragscode. Vraag hier zelf naar als je twijfelt over de regels binnen je organisatie.

Relatie met een collega op hetzelfde niveau

Als je een relatie hebt met een collega die op hetzelfde functieniveau werkt, mag dit zolang:

- Jullie werk er niet onder lijdt.
- Het geen ongemakkelijke situaties veroorzaakt op de werkvloer.

Lijdt het werk of ontstaan er problemen? Dan kan je werkgever ingrijpen, bijvoorbeeld door een van jullie naar een andere afdeling over te plaatsen. Dit mag echter alleen met een goede reden. Denk hierbij aan beschermen van de productiviteit.

Ligt de relatie tussen collega's op een verschillend functieniveau? Dan is voorzichtigheid extra belangrijk. Dit soort relaties kunnen leiden tot:

- Scheve machtsverhoudingen: Denk hierbij aan toegang tot gevoelige informatie die de ander raakt. De leidinggevende heeft een voorbeeldfunctie.
- Onveiligheid bij collega's: Anderen kunnen denken dat er sprake is van voorkeursbehandelingen.

Wees open over de relatie en meld deze zo snel mogelijk. Doe je dit niet, dan kunnen er serieuze gevolgen zijn, zoals waarschuwingen, herplaatsing of zelfs ontslag als er sprake is van schending van bedrijfsbeleid.

Wat als de situatie onveilig wordt?

Romantiek op de werkvloer kan leiden tot onveilige of onprettige situaties, zoals:

- Roddels en spanningen tussen collega's.
- Angst voor oneerlijke behandeling.

In zulke gevallen moet de werkgever duidelijke grenzen stellen en ingrijpen. Voel jij je onveilig? Dan kun je altijd terecht bij een vertrouwenspersoon. Deze luistert naar je verhaal en helpt je de juiste stappen te zetten. Bewaar berichtjes, e-mails en andere bewijsstukken voor als je besluit melding te maken bij je werkgever.

≤

WAT IS DE ANTI-GENDERBEWEGING?

De afgelopen jaren is er veel veranderd als het gaat om acceptatie van verschillen tussen mensen en gelijke rechten. Denk aan meer aandacht voor gendergelijkheid, de rechten van lhbt+ personen en openheid over seksualiteit. Veel mensen ervaren deze ontwikkelingen als een stap vooruit. Toch is er ook een groeiende beweging die zich hier juist tegen verzet: de anti-genderbeweging. In dit artikel wordt uitgelegd wat de anti-genderbeweging precies is, waar deze vandaan komt en hoe de beweging te werk gaat.

Wat deze beweging opvallend maakt, is dat ze niet alleen lokaal actief zijn, maar ook wereldwijd samenwerken. Met campagnes, politieke invloed en het verspreiden van desinformatie proberen ze mensen te overtuigen van hun standpunten.

Wat is de anti-genderbeweging?

De anti-genderbeweging is een internationale beweging van verschillende conservatieve groepen die zich verzetten tegen ideeën over gendergelijkheid en diversiteit. Het gaat om een breed netwerk van onder andere radicaal-rechtse politici, politieke partijen, religieuze en maatschappelijke organisaties, wetenschappers, financiers en opiniemakers. Hoewel deze groepen niet allemaal hetzelfde zijn, delen ze een gezamenlijke visie: ze willen een samenleving behouden of herstellen waarin traditionele rollen centraal staan, met het gezin als basis en duidelijke verschillen tussen mannen en vrouwen.

Volgens onderzoekers die de anti-genderbeweging bestuderen, David Paternotte en Neil Datta, is het misleidend om deze beweging te zien als een reactie op emancipatie (Botje, 2025). In plaats daarvan gebruiken deze groepen het begrip 'genderideologie' (term voor alles wat volgens hen mis is met gender) strategisch om hun eigen politieke en maatschappelijke doelen te bereiken. Daarbij verspreidt de beweging het idee dat emancipatie en het denken over gender en diversiteit te ver zijn doorgeschoten. Emancipatie wordt geframed als een nulsomspel: de vooruitgang van de ene groep gaat ten koste van de andere. Daarnaast zouden door het verwerven van rechten voor de één, andere rechten worden bedreigd, zoals de vrijheid van meningsuiting en 'mannenrechten'.

De beweging is beter te begrijpen als een vorm van mobilisatie en campagnevoering. Het gaat hier namelijk niet om een lokaal fenomeen, maar om een internationale beweging die mensen en groepen mobiliseert tegen gender, seksuele gelijkheid en diversiteit (Kuhar & Paternotte, 2017).

De anti-genderbeweging zet de aanval in op verschillende onderwerpen, zoals:

- gender en gendergelijkheid
- seksuele en reproductieve rechten, waaronder anticonceptie en abortus
- lhbt+ rechten
- mensenrechten en diversiteits- en inclusiebeleid
- rechten voor kinderen
- wetten tegen discriminatie en haatzaaien

Een belangrijk begrip binnen de beweging is 'genderideologie'. Dit is geen duidelijk afgebakend begrip, maar een verzamelnaam voor alles wat volgens de beweging mis is met moderne ideeën over gender en diversiteit. Juist omdat het begrip 'genderideologie' zo vaag is en ruimte laat voor interpretatie, kan het flexibel worden gebruikt in verschillende situaties.

De beweging verzet zich tegen het idee dat gender meer is dan alleen biologisch geslacht. Er wordt van een binaire visie uitgegaan: er zijn mannen en vrouwen, en die hebben ieder hun eigen rol, waarbij de vrouw als ondergeschikt aan de man wordt gezien.

De wortels van de anti-genderbeweging liggen in de jaren negentig. In die periode vonden belangrijke internationale conferenties plaats, zoals in Caïro (1994) en de Wereldvrouwenconferentie in Beijing (1995), waar afspraken werden gemaakt over vrouwenrechten en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.

Conservatieve groepen, geleid door het Vaticaan, verzetten zich tegen deze ontwikkelingen omdat deze een bedreiging zouden vormen voor het binaire onderscheid tussen mannen en vrouwen en de patriarchale rolverdeling.

Vanaf de jaren tweeduizend groeide de beweging verder in Europa. In verschillende landen ontstonden campagnes tegen bijvoorbeeld seksuele voorlichting of het opengesteld huwelijk. In deze jaren begint de anti-genderbeweging de term 'genderideologie' te gebruiken. Het begrip wordt gebruikt om twijfel en weerstand te creëren tegen nieuwe ideeën over gender en gelijkheid.

De anti-genderbeweging richt zich op het beperken van seksuele rechten, en raakt daarmee aan wat Richardson benoemt als 'seksueel burgerschap'. Dit verwijst naar het recht om je seksueel te uiten, te genieten van seksualiteit, en toegang te hebben tot seksuele voorlichting en bescherming. Toch is burgerschap in veel landen nauw verbonden met heteroseksualiteit. Deze wordt als 'natuurlijk' en 'normaal' beschouwd, wat terugkomt in beleid en debatten over seksuele rechten. Zo ontstaat een situatie waarin afwijkingen van dit ideaal als bedreigend worden gezien (Richardson, 2000).

Sinds de jaren 2010 is de beweging nog sterker geworden, mede door de opkomst van rechts-populistische politiek. Rechts-populistische partijen en anti-genderbewegingen delen hun discours: zij waarschuwen voor het verval van tradities en familie, en zaaien morele paniek over de toekomst van kinderen. Volgens hen is 'genderideologie' een product van westerse elites die de traditionele samenleving willen ontwrichten.

Een belangrijke strategie van de anti-genderbeweging is het gebruik van desinformatie om meningen te beïnvloeden. Dit gebeurt vaak subtiel, bijvoorbeeld door twijfel te zaaien of bepaalde onderwerpen overdreven negatief neer te zetten. De term 'genderideologie' speelt hierin een grote rol. Omdat het zo'n breed en vaag begrip is, kan het worden gebruikt om allerlei veranderingen in de samenleving te bekritisieren.

De verspreiding van subtiele desinformatie, vaak gepresenteerd als de stem van 'de gewone burger', wordt door rechtse partijen overgenomen en versterkt. Uiteindelijk leidt dit tot een schijnbare en soms daadwerkelijke verschuiving van de sociale norm, ten nadele van iedereen die erbuiten valt.

Ook in Nederland zien we hoe deze strategieën werken. Een voorbeeld is de discussie rond de transgenderwet. In 2022 ontstond veel ophef door campagnes die suggereerden dat het veranderen van geslacht heel makkelijk zou worden. Dit beeld klopte niet, maar zorgde wel voor veel weerstand. Uiteindelijk werd het wetsvoorstel in 2025 ingetrokken.

Een ander voorbeeld is de controverse rond de leeftijdsgeschiedte seksuele voorlichtingslessen. De organisatie Civitas Christiana verspreidde online haat en desinformatie over de Week van de Lentekriebels, de projectweek voor relationele en seksuele vorming op basisscholen. De anti-genderbeweging speelt hierbij bewust in op de zorgen van ouders. Wetenschappelijk onderbouwde kennis werd ondermijnd door des- en misinformatie. Uiteindelijk verloor Civitas Christiana de rechtszaak tegen Rutgers, expertisecentrum seksualiteit.

De invloed van de anti-genderbeweging kan grote gevolgen hebben. Rechten die eerder zijn opgebouwd, kunnen onder druk komen te staan. Denk aan:

- het recht op abortus
- gelijke verdeling van werk en zorgtaken
- rechten van transpersonen
- vrijheid om je identiteit en seksualiteit te uiten

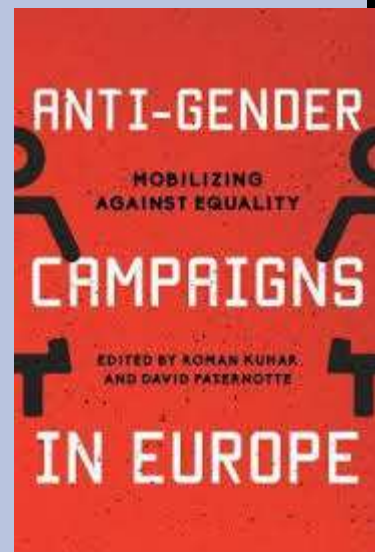
Door het beïnvloeden van publieke opinie kan de beweging ervoor zorgen dat wat eerst vanzelfsprekend leek, opnieuw onderwerp van discussie wordt.

De anti-genderbeweging is sterk internationaal georganiseerd. Groepen werken samen over landsgrenzen heen en hebben invloed op beleid op hoog niveau, zoals binnen de Europese Unie en de Verenigde Naties. Financiering en samenwerking spelen hierbij een grote rol. Hierdoor kan de beweging wereldwijd groeien en haar ideeën verspreiden.

De anti-genderbeweging is een brede en goed georganiseerde internationale beweging die zich verzet tegen ontwikkelingen op het gebied van gender en gelijkheid. Door slimme strategieën, zoals het gebruik van desinformatie en het inspelen op gevoelens van onzekerheid, weet zij invloed uit te oefenen op zowel de publieke opinie als het beleid.

Daarom is het belangrijk om deze beweging te begrijpen. Het gaat namelijk niet alleen om een ideologisch debat, maar ook om de vraag welke rechten en vrijheden in de toekomst behouden blijven.

Bron: Atria

≡

VERLIEFDHEID

Zoals zij kijken naar de lucht
hun glimlach sterren uit de hemel plukt
zo toveren zij met hun liefde
kasseien om tot gouden korrels

alles lijkt zo gewoon
en de dagen zo normaal
alleen de vlinders in hun buik
zijn te hevig voor de dag

zij kunnen niet wachten
tot de nacht daagt.

Fotogedicht: Edith O.

Augustus

Warme zonnestralen koesteren mijn huid
en strelen teder mijn gezicht.
Augustus neem me in je armen,
met je volle, gele licht.

Met je steeds langer wordende schaduwen,
vul je en geeft alles meer gewicht.
danst in mijn hoofd met herinneringen,
met augustusmaanden op voorheen gericht.

Ik draai mijn hoofd naar de zon, adem je in
en ben weer voor jouw verleidingen gezwicht.
Ze krullen en versieren mijn gedachten,
daarom voor jou alleen, dit gedicht.

Marjolein Z.

Er is nog zomer genoeg

wat zou het loodzwaar
tillen zijn, wat een gezwoeg
als iedereen niet iedereen
terwille was
als iedereen niet iedereen
op handen droeg

Judith Herzberg

VOOR JOU GEZIEN

Als middelbareschooldocent Jean een leerling tegen het lijf loopt in een lesbische bar raakt ze geobsedeerd door de gedachte dat het meisje haar bij het schoolbestuur kan verlinken. Blue Jean is een keurige debuutfilm die de onmenselijkheid van anti-homo-wetgeving benadrukt.

In het openingsshot van Blue Jean verft Jean (Rosy McEwen) haar haren in de wastafel van haar badkamer. De keuze om de film hiermee te beginnen is geen toeval: Jeans kapsel, kort, warrig, blond, weerspiegelt hoe ze de grens opzoekt tussen het verbergen en omarmen van haar seksualiteit. Voor haar hetero collega's en haar leerlingen op de middelbare school waar ze gymleraar is, is haar korte kapsel een signaal dat ze sportief is. In de gaybar die ze na schooltijd bezoekt, laat het echter zien dat ze lesbisch is.

New Castle, 1988. De conservatieve regering van Margaret Thatcher heeft net Section 28 ingevoerd, een wet die het "propageren van homoseksualiteit" verbiedt. Alleen al het gerucht dat ze lesbisch is, kan Jean haar baan kosten.

Het lijkt op het eerste gezicht misschien makkelijk om je leven op te delen in verschillende hokjes voor familie, privé en werk. Blue Jean laat de integriteitsvragen zien die voortkomen uit zo'n keurig verdeeld leven, maar laat vooral zien hoe zo'n leven niet te handhaven is. Net nu Sectie 28 voor queer leraren een stevige grens opwerpt tussen het persoonlijke en het professionele, beginnen de verschillende levens die Jean heeft gecultiveerd in elkaar over te lopen. Dat begint wanneer haar zus haar zoontje bij Jean thuis afzet, net terwijl zij met haar vriendin op de bank aan het zoenen is.

En dan is er nog de gecompliceerde relatie met nieuwe leerling Loïs Jackson (Lucy Halliday). Jean herkent zichzelf in haar, maar is ook bang voor Loïs' onverschrokkenheid. Anders dan Jean, die net het huwelijk met haar man heeft beëindigd, lijkt Loïs al op jonge leeftijd haar seksualiteit te hebben uitgevogeld. Als Jean op Loïs stuit in een lesbische bar, wordt ze in beslag genomen door de gedachte dat Loïs haar op school kan verlinken.

Zwijgzaam wordt de innerlijke onrust van Jean verbeeldt: dwalende ogen, gespannen kaken. Voor de komst van Loïs was haar leven overzichtelijk. Na schooltijd kon ze openlijk lesbisch zijn, tijdens schooltijd moest ze haar seksualiteit verbergen. Maar nu school en privé in elkaar overlopen en Jean niet langer comfortabel de grens kan bewandelen tussen openlijk en gesloten leven, moet ze keuzes maken.

De debuutfilm van Georgia Oakley is een atmosferische karakterstudie van een vrouw in het nauw. Het is een keurig verpakt verhaal waarin alles klopt, van de terugkerende blauwtinten in decors en rekwisieten tot de Sectie 28-poster die aan het eind van de film verloederd is. Een treffend verhaal over de onmenselijkheid van Thatchers bestuur.

2022, 12 jaar, 1 uur en 33 minuten

Nu te zien op Videoland. Kijk hier de [trailer](#).

Feeën & Feeksen

fantasiekleiding op maat gemaakt

Beekstraat 3
7311 LD Apeldoorn

055-5336606

www.feeenenfeeksen.nl

Gun jezelf een mooi sierraad!
Gun vrouwen in Nairobi een beter leven!

Ga voor unieke en handgemaakte kettingen
en armbanden naar www.har-am-bee.com

Een project voor HIV-positieve vrouwen in
Kenia

TRAVEL
women

Lesbisch Archief Nijmegen

VOOR JOU BELUISTERD

Froukje, artiestennaam van Froukje Veenstra (Nieuwkoop, 4 september 2001), is een Nederlandse singer-songwriter.

Biografie

Froukje Veenstra komt uit een muzikaal onderwijzersgezin. Al vroeg zong ze met haar vader en zus in “Ginger Squad” bij allerlei gelegenheden en in bandjes zoals “Chicks & Wings”, waarbij ze ook af en toe drumde. Bij die optredens zong ze voornamelijk covers.

Eind jaren 2010 begon Froukje aan een studie aan het Rotterdams Conservatorium (Codarts), afdeling songwriting. Begin 2020 brak ze door, waarbij de coronacrisis haar studie bemoeilijkte en optredens onmogelijk maakte. Wel zong ze tijdens Kaleidoscope van Wende Snijders in Koninklijk Theater Carré, en voor een lege Oosterpoort voor de digitale versie van Noorderslag.

Froukje componeert haar eigen muziek met hulp van laptop, gitaar of toetsinstrument. Haar teksten zijn beïnvloed door Maarten van Roozendaal en Theo Nijland, die vaak thuis werden gedraaid. Verdere inspiraties zijn Eefje de Visser, Typhoon en Stromae.

Haar eerste lied, [Groter dan ik](#) uit 2020, was een protestlied tegen de klimaatcrisis, en werd 1,7 miljoen keer gestreamd. Met Pepijn Lanen, Leon Palmen en Jens van der Meij schreef ze de single [Onbezonnen](#), die in januari 2021 werd uitgebracht en het schopte tot 3FM Megahit, en tot de achtste positie in de Mega Top 30. De single had verder noteringen in de tipparade van de Nederlandse Top 40, de Single Tiplijst van Dutchcharts en de Vlaamse Ultratop 50. Het liedje komt van de gelijktijdig uitgebrachte EP “Licht en donker”, met in totaal zes liedjes. In april 2021 won Froukje de 3FM Talent Award.

Een in oktober 2021 aangekondigde tour in Nederland en België werd afgelast vanwege toenemende coronabesmettingen. Froukje verzorgde eind november 2021 het voorprogramma van de Belgische band Bazart in de Lotto Arena, haar vuurdoop voor een groot publiek. In 2022 stond Froukje op Pinkpop, Pukkelpop, Best Kept Secret, Concert at Sea en Lowlands. Op 15 oktober 2022 stond ze in een uitverkochte AFAS Live, haar grootste soloshow tot nu toe. In de AFAS Live speelde ze enkele liedjes, samen met S10, waarmee ze ook het nummer [Zonder gezicht](#) uitbracht.

In 2023 was Froukje een van de Ambassadeurs van de Vrijheid tijdens Bevrijdingsdag. Op 5 mei trad ze op bij de bevrijdingsfestivals in Zwolle en Den Haag, een gepland optreden in Groningen ging niet door vanwege slecht weer. Ook was ze te zien in Haarlem bij Bevrijdingspop, in Ewijk bij Down The Rabbit Hole en in Biddinghuizen bij Lowlands. In januari 2024 bracht Froukje haar debuutalbum “Noodzakelijk verdriet” uit. Eerder verschenen de singles [Als ik God was](#), [Naar het licht](#) en [Houden van mij](#), afkomstig van deze plaat. Shows werden aangekondigd in Nederland en België ter promotie van het nieuwe album. In de zomer van 2024 debuteerde Froukje op het Hello Festival en de Zwarte Cross.

≥

Foto: Froukje bij 3FM in 2020

In 2024 en 2025 werkte Froukje opnieuw samen met S10. De single [Ik haat hem voor jou](#) werd hun grootste gezamenlijke succes. Het behaalde plek 5 in de Top 100 van Dutch Charts. Het duo stond onder "Froukje en S10" twee keer in de Ziggo Dome.

Op 20 februari 2026 verscheen na 2 jaar weer een solosingle van Froukje. Het is getiteld [Iedereen gaat vreemd](#) en is een voorloper van haar voor het einde van 2026 te verwachten nieuwe album. Aan RTL Boulevard liet ze weten dat het nummer ook over vertrouwen gaat en dat het een maatschappelijk onderwerp is en niet gaat over haar persoonlijke leven. 'Bij mij zit het goed,' zei ze. NPO 3FM verkoos "Iedereen gaat vreemd" tot 3FM Megahit. Stichting Nederlandse Top 40 verwachtte dat na haar toch wel bekende nummers, carrièreopbouw en behaalde Top 40-successen in samenwerking met S10 de single "Iedereen gaat vreemd" dan die eerste Top 40-solohit moet zijn. En zo geschiedde; "Iedereen gaat vreemd" stond (binnen twee weken na de release) als eerste solonummer van Froukje in de Top 40.

De bijbehorende video wordt door sommige media en kijkers als ietwat omstreden gezien maar bevat naast de vele zoenpartijtjes eigenlijk alleen maar simulatie en Froukje verweert dat er naar gekeken moet worden vanuit een humoristisch standpunt. Ook is er onenigheid geuit door BN'ers met betrekking tot de boodschap van het nummer en wordt vreemdgaan gezien als een privékwestie en niet iets om te openbaren.

In maart 2026 maakte Froukje haar acteerdebuut toen ze de rol van Mies vertolkte in de bioscoopfilm [Joe Speedboot](#), gebaseerd op het gelijknamige boek uit 2005 van Tommy Wieringa.[22]

Op 8 mei 2026 verscheen de single [Jaar na jaar](#). Een week later kwam de single binnen op nummer 19 van de tiplijst van Dutch Charts.

Op 9 mei 2026 trad Froukje op in het BNNVARA televisieprogramma Even tot hier. Ze had haar hit Iedereen gaat vreemd bewerkt tot "Iedereen ontheemd". Met als insteek oorlog, de vluchtelingenproblematiek, de meningsuitingen in de diverse talkshows en uitingen via teksten op openbare plekken zoals op het monument op De Dam en het daardoor niet meer weten waar je bij hoort.

Op 21 mei 2026 werd de titel van het nieuwe album bekend: "Kijk je naar mij?" en het zal in het najaar verschijnen met als geplande releasedatum 2 oktober.

Froukje is openlijk biseksueel.

≤

Foto's van boven naar beneden:

Froukje samen met gastartieste S10 (concert Tivoli Vredenburg 27 mei 2022)

Froukje tijdens Hello Festival 2024

VOOR JOU BEZOCHT

De Hortus botanicus Leiden is de oudste botanische tuin van Nederland, aangelegd in 1590. Al ruim vier eeuwen lang is de Hortus hét groene hart van Leiden.

Wij bezochten de tuin aan het eind van vorige zomer en het was een waar genoegen. Hortus botanicus Leiden is bekend om zijn historische collecties, de monumentale Oranjerie, een wintertuin en zeldzame planten meegebracht door de beroemde arts en botanicus Philipp Franz von Siebold.

Maar wat is nu eigenlijk een botanische tuin?

Een botanische tuin is een gespecialiseerde tuin waarin verschillende soorten planten systematisch worden verzameld, gekweekt, bestudeerd en tentoongesteld. Het doel van deze tuinen is het behouden van planten, wetenschappelijk onderzoek, educatie en recreatie. Je vindt er een grote diversiteit aan plantensoorten.

Bij een bezoek aan een botanische tuin ontdek je niet alleen de schoonheid van de natuur, maar zie je ook de vele manieren waarop deze tuinen een positieve impact hebben op onze wereld. Dat doen ze door:

1. Het behouden van biodiversiteit: Een botanische tuin speelt een belangrijke rol in het behouden van zeldzame en bedreigde plantensoorten. Door deze bijzondere planten te kweken en te verzorgen, dragen wij bij aan het behoud van de biodiversiteit en helpen we het ecosysteem te behouden.
2. Wetenschappelijk onderzoek: Onze tuin biedt een unieke omgeving voor wetenschappers om planten te bestuderen. Dit onderzoek verrijkt onze kennis over de plantkunde en ondersteunt belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen.
3. Leren over planten: In onze tuin kun je leren over de fascinerende wereld van planten en het belang van natuurbeschoud. Onze educatieve lessen, rondleidingen en workshops zijn ontworpen om bezoekers te inspireren en bewust te maken van het belang van een gezonde natuur.
4. Klimaatverandering en duurzaamheid: We zetten ons in voor de bestrijding van klimaatverandering. Een botanische tuin fungeert als een model voor het verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen en draagt bij aan een duurzamere toekomst.

Door deze diverse functies draagt onze botanische tuin bij aan een betere wereld. Hortus botanicus Leiden is trots op hun rol in het bijdragen van kennis, het beschermen van biodiversiteit en het inspireren van bezoekers om een positieve impact te maken op de natuur.

En dan de tropische en subtropische kassen. Een botanische kas is eigenlijk een overdekt paradijs, speciaal om planten in te kweken die in ons klimaat niet zouden overleven. In deze kassen wordt een ideaal klimaat gecreëerd om allerlei plantensoorten te laten floreren. Bij de Hortus vind je tropische kassen waar je onder andere kunt genieten van orchideeën, vleesetende bekerplanten en varens. In de Hortus staat ook een subtropische kas: de Wintertuin. Het klimaat is er wat koeler en droger dan in de tropische kas. Hier vind je onder andere kuipplanten, vetplanten en vleeseters.

Het is echt een pareltje deze Hortus Botanicus, de botanische tuin van de stad, een charmante plek in het centrum. Hoewel hij niet erg groot is in vergelijking met sommige andere botanische tuinen wereldwijd, is hij toch fascinerend en zeker een bezoek waard als je in de stad bent .

Het grootste nadeel van een botanische tuin zijn de kosten . Botanische tuinen, in tegenstelling tot gewone huistuinen, moeten via een irrigatiesysteem worden bewaterd om de planten in optimale conditie te houden. Voor het onderhoud is speciale apparatuur nodig. Ook de aanlegkosten voor deze tuinen zijn hoog. Vandaar dat je altijd entree betaald bij een botanische tuin. Bij de Hortus in Leiden is ook de Museumjaarkaart geldig. En omdat wij in het bezit zijn van zo'n kaart was het extra feestelijk. Je hebt dan toch het gevoel dat je gratis naar binnen mag. In mijn geval is dat ook zo, ik krijg de kaart ieder jaar met mijn verjaardag van mijn kinderen. Heerlijk, want zo blijf ik het hele jaar cadeautjes uitpakken.

Toen wij er waren was er ook een buitententoonstelling te zien met de welluidende naam "De eeuwige student, tijdreis door 450 jaar studeren". Een leuke tentoonstelling met o.a. foto's van oud minister-president Mark Rutte, grondlegger van de grondwet Johan Rudolph Thorbecke, schrijver/dichter Nicolaas Beets, Nobelprijswinnaars Albert Einstein en Heike Kamerlingh Onnes, maar ook Koningin Beatrix en Koning Willem-Alexander. We hadden een zeer aangename middag.

Mocht je ooit in Leiden zijn, ruim wat tijd in voor deze tuin.

≡

ROZE ZATERDAG 2026, EEN FOTOREPORTAGE

EEN FANTASTISCHE DAG

Foto's: Adriënne Nijssen

DE VROUW IN DE KUNST: LOU LOEBER

Louise Marie (roepnaam Lou) Loeber werd op 3 mei 1894 in Amsterdam geboren. Ze was de dochter van Charlotte Landré (1869-1936) en Carl Gerhard Loeber (1865-1950), een rijke fabrikant. Lou groeide op in een welgesteld milieu. Haar jeugd bracht ze door in de door haar vader gebouwde riante Villa Zonnenhoef op de grens van Laren en Blaricum. Haar sociaal bewogen en kunstminnende ouders lieten Lou schilderlessen volgen bij Co Breman (1865-1938) en August Legras (1864-1915) op wiens aanraden haar vader een atelier in de tuin bouwde. Op de Academie raakte Lou goed bevriend met Elly Tamminga, en daarbuiten met de schrijfster Carry van Bruggen.

Tussen 1915 en 1918 bezocht Lou de Rijksacademie in Amsterdam, waar ze leerling was van professor Carel Dake.

In 1918 verlaat ze na drie jaar de Rijksacademie in Amsterdam, omdat ze de lessen die er worden gegeven te conservatief vindt. In de jaren twintig ontwikkelt ze een eigen stijl waarin herkenbare voorstellingen en abstractie samengaan. Ze laat zich inspireren door het werk van Wassily Kandinsky en De Stijl, maar blijft trouw aan haar eigen visie. Heldere kleuren, geometrische vormen en zwarte contouren kenmerken haar werk, waarmee ze streeft naar een universele beeldtaal die iedereen kan begrijpen.

Van 1919 tot 1920 kreeg ze les van de Larense schilderes Hans van Santen. Via Elly Tamminga maakte zij kennis met schilder en schrijver Toon Verhoef (1893-1979) die haar in contact zou brengen met het kubisme en De Stijl en haar de weg wees van naturalisme naar de abstracte vormgeving van het modernisme, waarop ze een voorkeur ontwikkelde voor Albert Gleizes, Le Corbusier en De Stijl. In de periode 1920-1921 werd haar werk aanmerkelijk strakker van vorm en soberder van kleur.

Ze bestudeerde de werken van Mondriaan bij verzamelaar Sal Slijper. Met name De Rode Molen (1911) en het drieluik Evolutie (1910-11) spraken tot haar verbeelding.

Onder invloed van Verhoef zocht ze naar een samengaan tussen moderne kunst en socialisme. Het is haar ideaal dat haar werk voor een groot publiek bereikbaar en betaalbaar is en ze besluit haar schilderijen te vermenigvuldigen om de prijs laag te houden. Lou ontwerpt hiervoor een systeem om meerdere versies van een werk te maken, geïnspireerd door de Franse kunstenaar Albert Gleizes. Daarmee past ze het modernistische ideaal van massaproductie toe in de beeldende kunst. Door deze vermenigvuldiging, verlaagt ze de prijs en maakt ze kunst toegankelijk voor meer mensen. Ook vervaardigt ze haar werk in verschillende media. ➤

Foto's van boven naar beneden:

Foto van de jonge Lou Loeber

Portret Lou Loeber door Mien Marchant

Lou Loeber, Zelfportret, 1921, olieverf op doek

In 1927 reisde Lou naar het Bauhaus in Dessau en naar Berlijn. In datzelfde jaar werd de “Socialistische Kunstenaarskring” (SKK) opgericht, ze werd lid en bleef dat tot 1929, ook was ze lid van de Vereniging van Beeldende Kunstenaars Laren-Blaricum.

Haar voorkeur ging uit naar industriële en technologische onderwerpen en ze verkoos de werkelijkheid te stileren met behulp van diagonale, horizontale en verticale lijnen. Volledig abstracte kunst vond ze elitair, ze koos een sterk geabstraheerde werkelijkheid tot uitgangspunt. Hierin vertoonde ze overeenkomsten met haar Blaricumse buurman Bart van der Leek.

In 1931 trouwde ze de socialistische kunstenaar, tevens astroloog, Dirk Koning (1888-1978). Vanaf 10 maart 1927 tot 1978 woonde ze met haar man weer in haar ouderlijk huis, de Villa Zonnenhoef te Blaricum op de Eemnesserweg 36a. Samen met hem richtte ze in 1932 een kunstuitleen op om hun werk betaalbaar te verhuren.

Tot 1940 blijft haar werk gebaseerd op herkenbare voorstellingen, dit in overeenstemming met haar socialistische opvattingen. In de vereenvoudiging van haar vormen schuift ze ten slotte zo ver op dat haar latere schilderijen bijna geheel abstract zijn.

Werken van Lou Loeber zijn onder andere te vinden in het Singer Museum in Laren, het Rijksmuseum Twenthe, het Dordrechts Museum, Stedelijk Museum Schiedam en bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Van 16 mei t/m 27 september 2026 organiseert het Stedelijk Museum Schiedam voor het eerst sinds 33 jaar een museale solotentoonstelling van haar werk. Haar sprankelende, sociaal bewogen en toegankelijke oeuvre maakt Lou Loeber (1894-1983) tot een uitzonderlijke kunstenaar binnen de Nederlandse moderne kunst. Terwijl Lou volop experimenteert met abstractie, voert ze deze nooit zo strikt door als haar tijdgenoten Piet Mondriaan en Theo van Doesburg. Ze wil dat haar kunst herkenbaar en begrijpelijk blijft voor iedereen. De tentoonstelling in Schiedam vormt ook de aftrap van een programma over abstract werkende vrouwelijke kunstenaars uit de jaren zeventig, voor wie Lou Loeber een belangrijke inspiratiebron is.

≧

Foto's van boven naar beneden:

Molen (versie 4), 1922, gouache op papier

Kop (Portret van Toon Verhoef), 1925, gouacheverf op paneel

Slapenden, 1925, zeefdruk

Hoewel haar stijl uiterst herkenbaar is, streeft Lou naar een stijl die zo onpersoonlijk mogelijk is. Ze wil universele kunst maken, geen individuele expressie. Haar onderwerpen, interieurs, landschappen, stillevens en portretten, gebruikt ze om te experimenteren met kleur, vorm en compositie. Ze zoekt steeds naar harmonie, waarmee ze hoopt bij te dragen aan een evenwichtigere, socialere wereld. Kunst moet volgens haar toegankelijk én verbindend zijn.

Na de Tweede Wereldoorlog blijft Lou vanuit haar socialistische idealen kunst maken, maar verliest ze de hoop dat een gelijkwaardiger, socialistische samenleving ook daadwerkelijk verwezenlijkt zal worden. Niettemin behoudt ze de overtuiging dat haar kunst begrijpelijk én toegankelijk moest zijn voor iedereen. Een ideaal dat naadloos aansluit bij de ambities van Stedelijk Museum Schiedam.

Lou overleed in Blaricum op 2 februari 1983 en hoewel diverse musea werk van haar in hun bezit hadden, raakte Lou Loeber een beetje in de vergetelheid.

In 2024 herontdekt het Stedelijk Museum Schiedam haar werk opnieuw in de presentatie Abstracte kunst van vrouwen, toen en nu. Haar zeefdruk Slapenden is daarin te zien naast werk van andere vrouwelijke kunstenaars. Deze herwaardering vormt het vertrekpunt voor nieuw onderzoek en toekomstige tentoonstellingen rond abstract werkende vrouwen zoals Corrie de Boer, Christa van Santen, Karin Daan en Ria van Eyk.

Vorig jaar deed Stedelijk Museum Schiedam een oproep aan het publiek: wie thuis een Loeber had, kon zich melden. Dat leverde een storm aan reacties op. Acht werken van Loeber zijn vanuit particuliere verzamelingen toegevoegd aan de selectie voor de tentoonstelling.

Ook wist het museum drie schilderijen die Loeber maakte van de Schiedamse molen De Walvisch voor de tentoonstelling bij elkaar te brengen. Loeber maakte vaak meerdere versies van hetzelfde onderwerp. Aan de hand van deze werken is Loebers zoektocht naar vereenvoudiging goed te volgen. In elke versie veranderen de molen en het landschap eromheen subtiel en zie je steeds minder details. De wieken van de molen worden bijvoorbeeld steeds vlakker en abstracter. Deze zoektocht naar vereenvoudiging leidde uiteindelijk tot haar zo kenmerkende, kleurrijke en geometrische stijl.

De tentoonstelling Lou Loeber bevat naast bruiklenen uit particuliere collecties, ook bruiklenen uit de collecties van onder andere Centraal Museum, Singer Laren, Museum Belvédère, Kunstmuseum Den Haag, Rijksmuseum Amsterdam, Rijksmuseum Twenthe, Museum De Wieger en het Dordrechts Museum.

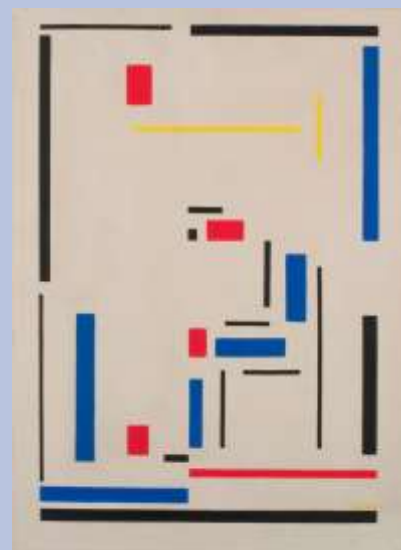

Foto's van boven naar beneden:

Bloemstillevens, 1928, olieverf op board

Man bij de kachel II, 1947, olieverf op paneel

Gasfabriek in Arnhem, 1954, olieverf op paneel

SECTIE 28, EEN OMSTREDEN CLAUSULE IN DE BRITSE WET

Sectie 28 (Engels: Section 28) was een controversiële wijziging van de Britse Local Government Act, die werd ingevoerd op 24 mei 1988 door de Conservatieve regering onder leiding van premier Margaret Thatcher. Sectie 28 werd pas afgeschaft op 18 november 2003. Het amendement verbood het lokale overheden om:

- homoseksualiteit opzettelijk te bevorderen of materiaal te publiceren met de bedoeling homoseksualiteit aan te moedigen
- de toelaatbaarheid van homoseksualiteit als een zogenaamde familierelatie te onderwijzen.

In feite betekende de inhoud van Sectie 28 dat het gemeenten niet toegestaan was materiaal te verspreiden, zoals pamfletten of boeken, waarin homoseksuele relaties als normaal werden beschouwd. Veel scholen durfden ook aan homoseksualiteit gerelateerde onderwerpen niet meer klassikaal te behandelen uit angst om hun overheidssteun te verspelen. De wet werd ook gebruikt om homo-belangengroeperingen van studenten op te heffen.

In Groot-Brittannië was, net zoals in veel andere westerse landen, in de jaren tachtig van de vorige eeuw ophef ontstaan over het oprukken van aids; de verspreiding van HIV werd geacht vooral bij seks tussen homoseksuele mannen plaats te vinden. In 1983 publiceerde de Daily Mail een artikel waarin stond dat een door de Labour Partij gecontroleerde onderwijsautoriteit in Londen een boek verspreidde waarin een meisje inwoonde bij haar vader en diens vriend. In de daaropvolgende publieke discussie uitten veel conservatieve parlementsleden het vermoeden dat linksgeoriënteerde gemeenten hun kinderen indoctrineerden met wat zij zagen als homoseksuele propaganda. In 1986 lukte het de Conservatieven echter niet "An act to refrain local authorities from promoting homosexuality" (Een wet om lokale autoriteiten te ontmoedigen om homoseksualiteit te bevorderen) door het House of Commons te loodsen.

Een nieuwe poging om een soortgelijke wet te introduceren slaagde wel in 1987. Sectie 28 werd opgesteld door de conservatieve David Wilshire om toegevoegd te worden aan de Local Government Act, die verder alleen de verplichte schoolfaciliteiten vastlegde. De clause werd vlak voor het kerstreces 1987 voorgelegd aan het parlement, werd aangenomen en trad in mei 1988 in werking. In de aanloop naar de inwerkingtreding nam het aantal aanvallen op homoseksuelen toe, met als hoogtepunt de brandstichting in het hoofdkwartier van de Gay Capital in Londen. Op 24 mei, de dag dat de clause actief werd, wist een groep demonstrerende lesbiennes het gebouw van de BBC binnen te dringen en het zesuurjournaal te verstoren door zich vast te ketenen aan het bureau van de presentatrice.

Nadat het artikel officieel wet was geworden ontstond er op veel scholen verwarring over wat de onderwijzers wel en niet mochten doen. Het Ministerie van Onderwijs liet weten dat sectie 28 een objectieve bespreking van homoseksualiteit niet onder de bepalingen van de clause viel, waarop een conservatief parlements lid tegenwierp dat de wet juist bedoeld was om schoolkinderen tegen het onderwerp te beschermen. Sectie 28 leidde slechts eenmaal tot een rechtszaak: in 2000 sleepte een christelijke organisatie onsuccesvol de gemeenteraad van Glasgow voor de rechter vanwege een door de gemeente gesponsord anti-aids-evenement.

De invoering van sectie 28 leidde tot een opleving in de Britse gay rights beweging. Na de invoering werden verschillende invloedrijke protestorganisaties opgericht, waaronder Stonewall en Outrage!, en spraken bekende Britten zoals Ian McKellen zich uit tegen de wet. Gaandeweg bleek het wetsartikel echter een splijtzwam voor de Conservatieve Partij. Er ontstond een breuk tussen de aanhangers en tegenstanders van sectie 28, en in 1999 ontsloeg fractievoorzitter William Hague zelfs een parlamentslid omdat deze zich had betuigd als voorstander van de afschaffing van het artikel. Het jaar daarop verliet een prominente homoseksuele conservatief zijn partij ten gunste van de Labour Party.

In februari 2000 probeerde de Labour-overheid voor de eerste keer om sectie 28 af te schaffen, maar de poging sneuvelde in het House of Lords. In Schotland lukte het in juni van datzelfde jaar wel om het artikel te herroepen, met 99 stemmen vóór, 17 tegen en 2 onthoudingen. Een tweede poging in Londen werd gedaan op 24 juli 2000, maar ondanks concessies die gedaan waren aan de conservatieven wat betreft het onderwijzen in traditionele familiewaarden passeerde het voorstel ook deze keer niet het Hogerhuis. Uiteindelijk stemden de Lords in september 2003 in met een nieuwe Local Government Act waarin sectie 28 niet voorkwam; deze nieuwe wet trad in werking op 18 november van dat jaar.

≤

LOVE

Het overkwam mij voor het eerst in 2006. Ik was met vrienden in Montréal en in elke winkel die we bezochten kregen we de vraag: 'Are you here for The Games love?'

Ja, we waren in Montreal voor de eerste World Outgames en we voelden ons overal zo welkom. Ik kon mij niet herinneren dat ik acht jaar eerder, bij de vijfde editie van de Gay Games in Amsterdam, ooit zo begroet werd. Geen enkele winkelier die me vroeg: 'Ben je hier voor de spelen schat?'

Na de laatste dag van de Games in Montréal kwam ik op het vliegveld aan. Veel kleding gekocht, mijn koffer was te klein, dus een tweede koffer aangeschaft. Ik legde alles op de band en zag dat ik "overgewicht" had. Maar de dame achter de balie keek me stralend aan terwijl ze zei: 'Too much darling. But I won't charge you anything love.'

Die laatste zin bleef lang een rol spelen in mijn leven. In elke situatie waar het maar mogelijk was gebruikte ik hem. Verder dacht ik niet meer aan dat vaak uitgesproken love.

Ik kwam wel eens in Engeland, met name in Londen. Maar sinds ik verliefd werd op Surrey, Sussex en Kent kwam ik ook wat vaker in kleine stadjes en nog kleinere dorpjes. Daar begon het me weer op te vallen. Can I help you love? Bye darling! Thank you love! What brings you here love?

Ik weet dat geen van de mensen die deze zinnen uitspreken mij de liefde verklaren, maar ik word er zo ongelooflijk blij van. Je zou er bijna minstens eens per jaar voor naar Engeland gaan.

Lang dacht ik dat Britten, en wellicht ook Canadezen, een heel beminnelijk volk waren door elkaar op die manier aan te spreken. Inmiddels heb ik wel geleerd dat het vooral gebruikelijk is in de dienstensector. En ja, daar maak je als toerist vaak en veel gebruik van. Dus ga je denken dat het zo hoort.

Natuurlijk zijn er in Nederland ook wel mensen die onbekenden met schat aanspreken, maar ze zijn ver in de minderheid. Wat zou het fijn zijn als wij in Nederland, al is het maar in de dienstensector, daar ook iets van meekrijgen. Ik weet het, personeel moet snel presteren, wat kan leiden tot irritatie of kort lontje. En wanneer een medewerker onterecht de frustratie van een eerdere slechte ervaring op mij als nieuwe klant afschiet, dan vertrek ik het liefst meteen. Door personeelstekort moet ik soms ook lang wachten. Wat zou dat al veranderen als een medewerker even roept: 'Welkom lieverd, ik kom zo snel mogelijk naar je toe.'

Toekomstmuziek? Van mij mag het morgen ingaan!

VOOR JOU OP REIS

Madeira, het bloemeneiland

Het eiland Madeira is uitgesproken bergachtig, met als hoogste punten de Pico Ruivo (1862 m), de Pico das Torres (1851 m) en de Pico do Arieiro (1818 m). De noordkust van het eiland wordt gedomineerd door hoge kliffen en aan de westkant bevindt zich een plateau, de Paul da Serra, met een hoogte tussen de 1300 en 1500 m.

Het reliëf, alsmede de blootstelling aan harde winden, zorgt ervoor dat er op het eiland verschillende micro-klimaten bestaan, waardoor er ook veel exotische planten groeien. Deze factoren trekken veel toerisme naar het eiland, dat bekendstaat om zijn vele wandelroutes. Aan de noordkant van het eiland valt meer regen dan aan de zuidkant, waar Funchal ligt. Door het jaar heen wisselt de temperatuur niet veel.

Dit en nog veel meer kun je op Wikipedia zelf lezen. Wij waren er in januari een weekje. En we dachten dat het leuk zou zijn om juist datgene te vertellen wat je niet in alle reisgidsen vindt.

Zo bezochten wij de Rua Santa Maria in Funchal. Een straat zou je zeggen, maar wel een heel bijzondere. Het gebied waarin deze straat lag was een beetje in verval geraakt en niet meer in trek bij toeristen. Daar wilde de stad wat aan doen. Ze dachten aan street-art. Ruimte op de muren was er niet of nauwelijks dus besloot men alle deuren te beschilderen. De straat is lang, we hebben zeker honderd beschilderde deuren gezien, de een nog mooier dan de andere. We waren er wel een middag zoet mee.

We waren bij Pico de Arieiro, de derde hoogste berg van het eiland. We klommen er tot 1810 meter. Met de harde wind die er stond was het nog wel lastig. Maar het uitzicht maakte alles goed.

We bezochten Santana, een dorp met van oorsprong schattige kleine huisjes. Er wordt er nog maar één van bewoond, de rest bevat wat winkeltjes en één ingericht huisje om een beeld te krijgen. We noemden het gekscherend het 'Volendam van Madeira'. Maar wel leuk om te zien. Als je de foto's bekijkt zou je verwachten dat er ook een bovenverdieping is, maar dat is niet zo. Het is gewoon één ruimte.

We waren in het Museum of Modern and Contemporary Art. En daar kwamen we ineens een Willem de Kooning tegen. Een Nederlander die ik in 1990 in het MOMA in New York tijdens een solotentoonstelling ontdekte. In eigen land wat minder bekend dan in het buitenland. Hij is ook al snel naar New York vertrokken. Er was ook veel ander mooi werk te zien van kunstenaars die ik amper of nog niet kende. Vooral Lourdes Castro, Ana Mendieta en Manuela Pimentel raakten me.

Ook bezochten we The Tropical Garden. We lieten ons er heen brengen door een taxi en de wegen waren zo kronkelig en steil dat we, als we al een huurauto hadden, dat nooit zelf gedurfd zouden hebben. Omdat het lastig boven bij de Tropical Garden weer een taxi te vinden namen wij de luxe van een retourtje. De chauffeur wachtte de hele tijd op ons. Uiteraard wel een prijsafspraken gemaakt. Tja, wat moet ik zeggen over die tuin. Overweldigend. Palmbomen in soorten en maten, Japanse tuin, koikarpers, zwanen, flamingo's, watervallen, prachtige bloemen, tegeltableaus, beelden en wellicht de mooiste plek van Funchal om koffie te drinken. We waren er best lang. Het was nu ook hier nog winter, hoe kleurrijk moet het dan wel niet zijn in de zomer. Maar misschien is het dan wel te warm.

We wandelden door het mooiste stukje van de oude stad. We bezochten het stadhuis, de Igreja do Colégio en de Jezuïetenkerk. Ook het Museum van de religieuze kunst met een bezoek vereerd. Behoorlijke rijkdom in zowel kerk en museum.

Uiteraard wandelden we veel en genoten we van de bloemenpracht. Ook in onze hoteltuin was het goed toeven tussen al die weelde aan bloemen. Ook een bezoek aan een groenten- en fruitmarkt is beslist de moeite waard.

We hebben ook de houten sleden gezien waarmee je hier kunt afdalen uit de bergen. Heel leuk. En we waren nog een tijdje in de haven. We zagen de Statue of Christ waarvan in Rio de Janeiro een groter exemplaar staat. Overigens is dat de kopie, de kleine in de haven van Funchal was er eerder.

Uiteraard hebben we die week ook geluierd en gezwommen. En elke dag uit eten. Ik koos vaak voor een bijzondere vis die je alleen op Madeira kunt eten. Het is de zwarte haarstaartvis die als black scabbard op het menu staat. De vis wordt standaard met gebakken banaan geserveerd. Erg lekker. Je zou er voor naar Madeira gaan. Zie ook bladzijde 11 van dit nummer.

Mocht je niet weten waar heen te gaan, en met name in de winter, ik kan Madeira van harte aanbevelen.

≡

NIET TE MISSEN

Bijzondere evenementen of tentoonstellingen

Ongehoord, verzamelde vrouwen te zien tot en met 31 december 2026 Museum Gouda

Zes eeuwen geschiedenis door de ogen van vrouwen uit de collectie van Museum Gouda. Ruim 30 ijkpunten die de voortdurende golfbeweging van emancipatie markeren. Deze verhalen, vaak vergeten of verborgen, worden verteld in 'Ongehoord, verzamelde vrouwen'.

Van huisvrouwen tot kunstenaars, vrouwen hebben altijd een onmiskenbare rol gespeeld, ondanks de beperkte erkenning in hun tijd. Vrouwen in alle lagen van de samenleving hebben in de vroegmoderne tijd aanzienlijke zelfstandigheid, maar ze laten maar weinig tastbare sporen na. In de archieven worden de meeste vrouwen enkel aangeduid als huisvrouw, echtgenoot, moeder of dochter van een man. Hoe positioneerde zij zich in een wereld die vaak door mannen werd gedomineerd?

Voor meer informatie: ga naar de [website](#)

Lou Loeber, Kunstenaar en idealist te zien tot en met 27 september 2026 Stedelijk museum Schiedam

Haar sprankelende, sociaal bewogen en toegankelijke oeuvre maakt Lou Loeber (1894-1983) tot een uitzonderlijke kunstenaar binnen de Nederlandse moderne kunst. Stedelijk Museum Schiedam, die van haar de zeefdruk Slapenden (1975) in de collectie heeft, presenteert voor het eerst sinds 33 jaar een museale solotentoonstelling van haar werk. Terwijl Loeber volop experimenteert met abstractie, voert ze deze nooit zo strikt door als haar tijdgenoten Piet Mondriaan en Theo van Doesburg. Ze wil dat haar kunst herkenbaar en begrijpelijk blijft voor iedereen. De tentoonstelling in Schiedam vormt ook de aftrap van een programma over abstract werkende vrouwelijke kunstenaars uit de jaren zeventig, voor wie Lou Loeber een belangrijke inspiratiebron is.

Voor meer informatie: ga naar de [website](#)

SERVICE PAGINA

Groep 7152 email: info@groep7152.nl

Bestuur:

Voorzitter: Marianne Henny

voorzittergroep7152@gmail.com

Penningvrouw: Ida Westra

penningmeestergroep7152@gmail.com

Secretaris: Adriënné Nijssen

secretariaatgroep7152@gmail.com

PR en website: prgroep7152@gmail.com

Ereleden:

Hannah van Buuren

Elly Fraayen ...

Ida Ruyzendaal (postuum)

Nel Welle Donker-Delfos Visser

Riet Ruyzendaal-de Groot

Administratie:

Ombocht 26

8491 BR Akkrum

Bank: NL44INGB0001884811 tnv St. Groep 7152

Administratie: dona7152@gmail.com

Regio's en werkgroepen:

Arnhem-Nijmegen: <http://groep7152.nl/arnhem-nijmegen/>

Flevovuur: <http://groep7152.nl/flevovuur/>

La Gaite (Utrecht-Amersfoort): <http://groep7152.nl/la-gaite/>

Pink Lounge Ladies (Assen): <http://groep7152.nl/pink-lounge-ladies/>

Roze Vrouwen Vechtdal (Hardenberg): <http://groep7152.nl/roze-vrouwen-vechtdal/>

Werkgroep 50 pl(min)us: www.50plusminus.nl

COLOFON

55e jaargang nummer 4

Oplage: 650

Versijnt 6 x per jaar

(februari, april, juni, augustus, oktober, december)

Hoofredacteur: Adriënné Nijssen

Eindredacteur: functie vacant

Email: amarantmagazine@gmail.com

Advertentiebeheer: amarantmagazine@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken in te korten. Niets uit deze Amarant mag worden overgenomen zonder toestemming van de hoofredacteur.

Kopijsluiting volgend nummer: 15 september 2026. Kopij die later binnenkomt wordt niet in behandeling genomen. Verschijningsdatum volgend nummer: rond 20 oktober 2026.

Advertenties vanaf € 25,- per jaar. Vraag een vrijblijvende offerte.

Foto omslag: La Oliva, Centro de Arte, Werk van Inma de Saa Ruíz

ORGANISATIES EN HUN WERKTERREIN

CHJC

Vereniging van christelijke homo's en lesbiennes
Postbus 14722, 1001 LE Amsterdam
06-53234516 www.christenqueer.nl

COC NEDERLAND

Federatie van Nederlandse verenigingen tot integratie van
homoseksualiteit
Postbus 3836, 1001 AP Amsterdam
Bezoekadres: nieuwe Herengracht 49, 1011 RN Amsterdam
020-6234596 www.coc.nl

GAY & LESBIAN SWITCHBOARD

Hier kun je terecht met jouw vragen over homo, bi- en
transseksualiteit. Via mail of telefonisch.
Kijk voor openingstijden op de site.
Ook via chat bereikbaar.
020 623 65 65 www.switchboard.nl

HOMODOK-LESBISCH ARCHIEF AMSTERDAM

Informatie- en documentatiecentrum over homoseksualiteit en
seksuele diversiteit
Oosterdokstraat 110, 1011 DK Amsterdam
Bezoekadres: Oosterdokskade 143, 1011 DL Amsterdam
020-5230837 www.ihlia.nl

JONG&OUT

Voor homo's, lesbo's, bi's en transgenders tot en met achttien jaar
www.jongenout.nl

LKP

Landelijk coördinatiepunt groepen kerk en homoseksualiteit
via formulier op website : www.lkp-web.nl

LNBI

Landelijk netwerk bisexualiteit
Postbus 75087, 1070 AB Amsterdam
06-22938519 (dagelijks van 17.00-22.00 uur)
voorlichting@lnbi.nl

Naast LNBI is er nu ook BI+, bereikbaar via www.biplus.nl

ORPHEUS

Voor mensen die in hun heterorelatie te maken hebben met
homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens van henzelf of
hun partner. Diverse regiogroepen in het hele land.
Via bericht op website: www.orpheushulpverlening.nl

PROUD PARENTS

Voor ouders van homoseksuele jongeren
Antwoordnummer 2966, 1000 RA Amsterdam
020-6234596
<https://www.facebook.com/proudparentsband>

RAINBOW BUDDY SUPPORT

*Voor homomannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en
transgenders wiens leven (tijdelijk) uit balans is vanwege
meervoudige problematiek en psychische / psychiatrische
klachten*

Postbus 10887, 1001 EW Amsterdam
Bezoekadres: Droogbak 1-D, 1013 GE Amsterdam
020. 531 76 00 www.deregenboog.org

ROZE HULPVERLENING

Psychosociale hulpverlening voor homoseksuele, lesbische,
biseksuele en transgender cliënten.
Op deze website staan de gegevens van meer dan 150
hulpverleners en 10 instellingen die affiniteit en ervaring hebben
met hulpverlening aan cliënten met homoseksuele, lesbische,
biseksuele of transgender gevoelens
www.rozehulpverlening.nl

STICHTING DE KRINGEN

Gespreks/gezelligheidsgroepenorganisatie voor homo- en
biseksuele mannen en vrouwen
Landelijk informatiepunt:
06-83 22 97 97, best bereikbaar tussen 19.00 en 21.00 uur 's-
avonds
via bericht op website www.dekringen.nl

TRANSVISIE

Behartigen de belangen van transgender en genderdiverse
personen door zich uit te spreken over onderwerpen die van
belang zijn voor onze doelgroep.
<https://transvisie.nl>

WO=MEN - DUTCH GENDER PLATFORM

WO=MEN strijdt voor gelijke machtsverhoudingen tussen
vrouwen, mannen en gender non-conforme personen. dat doen
we wereldwijd en ook in Nederland.
<https://www.wo-men.nl/>

Amarant Magazine van Groep 7152

Kopij voor Amarant jaargang 55,
nummer 5 dient binnen te zijn op:
15 september 2026

Wil je reageren op een van onze
rubrieken, stuur je reactie dan naar:
amarantmagazine@gmail.com

Wil jij zelf een bijdrage leveren aan ons
magazine, ook dan kun je mailen naar:
amarantmagazine@gmail.com

Aan dit nummer werkten mee:

Marja van Dort, Leny Hartong,
Adriënne Nijssen, Nyx, Cok Troost,
Aafke Vlaanderen Oldenzeel

Met dank aan:
Edith O.
Marjolein Z.

In het volgende nummer o.a.

- Christy Martin – Deal with the devil
- Karl Heinrich Ulrichs – voorvechter homo-
emancipatie
- Wat is Pinkwashing
- Vrouw in de kunst: Johanna Breebaart
- Granada, stad met allure

